БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

39-дэхи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Улаан-Үдын горкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй орган

№ 183 (9938) | 1962 оной августын 4, суббото | Сэн 2 мүнгэн

Бобово ургамалнуудые гээлтэгүйгөөр хуряажа абая!

Горох хуряагдажа эхилээ

КПСС-эй ЦК-гай мартын Пленумэй шиидхэбэринүү- зоригжоһон Сэлэнгын Кировэй нэрэмжэтэ колхоз энэ таряалангай газарые зүбөөр хубаарилжа, ургаса ехээр ургамалнуудые тариһан байгаа. Тиигэжэ кукуруза газар нилээд үргэдхэгдэһэн, горох, тэжээлэй бобохэ мэтын ургамалнууд таригдаһан байха юм.

Энэ зундаа бороо хура элбэгтэй байжа, тус колхозой 40 гр газарта тариһан горох үндэрөөр урганхай. Ашаг олтэй энэ культурые хуряажа абахын тулада колхомеханизаторнууд ехэ хүдэлмэри ябуулна. Мүнөө үедэ нь хуряагдажа байнхай. Ажалай дүй дүршэлтэй үнинэй низатор Михаил Нетесов түхеэрэгдэжэ заһагдаһан туссосилкаар түрүүшын хоёр үдэрэй туршада 13 гектар гохадаа. Амяарлан хадагдаһан горох «СК-3» түхэлэй комаар хуряагдажа сохигдохо юм.

А. Анисимов.

Түрүүшүүлэй жэшээгээр...

Хяагтын нютагай управленидэхи колхоз, совхозуудай ажалшад ниитынгээ малда бардам хүрэхэ тэжээл бэлдэжэ, хүдөө ажахын продуктнуудые элбэг ехээр абахын түлөө шармайн оролдожо байнад. Аймагууд, колхозууд хоорондо дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ Хяагтын «Родина» колхоз түрүүлжэ ябана. Эндэхид 10—12 хоногой туршада үбһэ хуряалгаяа дүүргэхэ гэһэн уялга абаад, мүнөө үбһэ сабшаха түсэбөө 57 процент, сомолгоёо—65 процентээр дүүргээд байнхай.

Колхозой партийна организаци тэжээл бэлэдхэлгэ дээрэ хүдэлэгшэдэй дунда социалис мүрысөө зүбөөр эмхидхээ, ниитэ-политическэ хүдэлмэри һайнаар ябуулна. Түсэб зорилгоёо саг болзортонь дүүргэһэн звено, бригаданuудта нэмэлтэ түлөөһэ, шан үгтэхөөр хараалагданхай. Олохон звенонууд үбһэ хуряалгаяа дүүргүүтэй. Жэшээлхэдэ, Василий Андреевэй хүтэлбэрилдэг звено үбһэ бэлэдхэхэ түсэбөө 80 гаран процент дүүргэнхэй.

Зэдын «Мир», Бэшүүрэй аймагай «Рассвет» колхозуудта тэжээл бэлэдхэлгын хүдэлмэри эмхитэйгээр ябуулагдана. «Мир» колхозой сабшалан дээрэ зуу гаран колхознигууд, 30 морин косилка хүдэлнэ. Косилкашан Бабу Цыремпилов, Бадма-Цырен Аюшеев, Бадма Банзаракцаев, Сампил Цыбикжапов, жара наһатай Ринчин Цымпилов гэгшэд үдэртөө 4 га сабшаха түсэбтэй аад, 5-6 гектар сабшана. Колхознигууд таряа хуряалгын эхилтэр үбһэ бэлдэлгэеэ дүүргэхын түлөө оролдонод.

Эндэ силос даралгын хүдэлмэри баһал муу бэшээр эмхидхэгдэнхэй. Энэ хүдэлмэри дээрэ 6 силоснэ комбайн, силосэй ногоо хуряахаар тааруулагдаһан «СК-3» маркын 3 комбайн хүдэлнэ. Комбайнер Б. Цыренов үдэртөө 12 гектар хуряана. Силос хуряалгын комбайнай комбайнер Цырендоржо Линхоев үдэрэйнгөө даабари ходо үлүүлэн дүүргэнэ.

Гэхэтэй хамта зонын зарим колхоз, совхозуудаар тэжээл бэлдэлгын хүдэлмэри тон ехээр удаарна. Жэшээлхэдэ, Захааминай аймагай колхозууд 221270 гектар сабшалангайнгаа миил арба гара мянган гектарые сабшанхай. Тиихэдэ «Красный Октябрь», «Байкал», Ленинэй нэрэмжэтэ колхозуудта 450—600 гектар сабшагданхай. Силос даралга аймагай гурбахан колхоз эхилэнхэй.

Мүн Бэшүүрэй Калининай, «Победа», Хяагтын «Дружба» колхозуудай правлени, партийна организаци тэжээл бэлдэлгын хүдэлмэри түргэдхэхэ талаар горьтой хэмжээ абанагүй. Жэшээлхэдэ, «Дружба» колхоздо мүнөө миил 871 гектар сабшагданхай. Колхозой партийна организациин зүгһөө бригада, звено дээгүүр полит-эмхидхэгшэд томилогдобошье, нэгэниинышье хүдэлнэгүй. Үбһэ тэжээл бэлэдхэлгэ дээрэ хүдэлэгшэдэй дунда журам тон һула. Косилкашан Раднаев 3 үдэрэй туршада архидажа, ажалдаа гараагүй.

Н. Дамдинов.

Табан хүнэй орондо

Сэлэнгын совхозой механизаторнууд ниитынгээ малда бардам хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлдэлгэдэ эмхитэйгээр орожо, унаһан малгайгаа абаха сүлөө забдагүйгөөр ажаллажа байна.

Илангаяа шэмэтэ тэжээл — силос даралгада эндэхид гол анхаралаа хандуулна. Богонихон болзорто 1000 гаран тонно силос дарагдаад, үшөө 5000 тонно дарагдаха юм.

...Хоёрдохи отделениинхидэй силос даража байһан газарта хүрэхэдэ, зуугаад дүрбэлжэн метр талмайтай газар дээрэ хүхэ ногоон обоо сомоо харагдана. Энэ ногооe «ДТ-54», «Беларусь» тракторнууд нягталжа, дээгүүрнь урагша хойшоо сүлөөгүй ябана. Тиихэдэ «Беларусь» тракторай урда таладань дүрбэн шүдэтэй хоёр метр утатай түмэр түхеэрэлгэ тодхогдонхой. Энээгээрээ машинада ашаатай ерэһэн силос татажа, минуташье үнгэрөөгүйдэ буулгаад, тэрээнээ тараажа хаяна. Харахада зохидхон, таарамжатай, ажаллажа байхадаашье һайн.

Уралан нарижуулагша, совхоздо арба гаран жэлдэ трактористаар хүдэлжэ байһан механизатор Бадма-Цырен Жалсановай зохёоһон энэ түхеэрэлгые хэрэглэһэнэй ашаар табан хүнэй хэдэг ажалые мүнөө нэгэ хүн бүтээнэ бшуу. Хэды саг алмагдана, хэды хүн ондоо ажалда хэрэглэгдэхэ аргатай болоо гээшэб. Нүхэр Жалсановай тааруулһан түхеэрэлгые совхозойнгоо бүхы отделенинүүдтэ, мүн бусад колхоз, совхозуудаар хэрэглэдэг болоо һаань, ехэл һайн байгаа гэжэ һанагдана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. Б-Ц. Жалсанов. 2. Силос даража байһан үе.

С. Балдуевай фото.

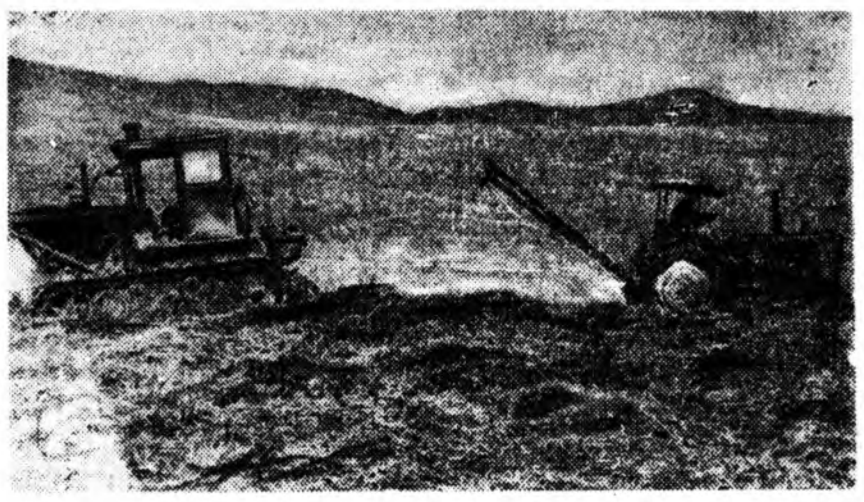

Республикын колхоз, совхозуудта тэжээл бэлэдхэлгын ябаса тухай

1962 оной августын I-нэй мэдээн

(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

Аймагууд, үйлэдбэриин управленинүүд	Үбһэ тэжээл бэлдэгдэһэниинь	Силос дарагдаһаниинь
Баргажанай	16	4
Кабанскын	32	9
Ахын	4	—
Прибайкалиин	41	9
Хойто-Байгалай	0,4	—
Түнхэнэй	14	9
Бүхыдөө Кабанскын управленидэ	17	7
Бэшүүрэй	26	2
Зэдын	7	6
Захааминай	13	2
Хяагтын	21	2
Бүхыдөө Хяагтын управленидэ	16	29
Баунтын	10	—
Яруунын	5	4
Хориин	4	8
Бүхыдөө Хориин управленидэ	5	3
Загарайн	19	2
Мухар-Шэбэрэй	36	8
Тарбагатайн	50	2
Сэлэнгын	16	3
Бүхыдөө Улаан-Үдын управленидэ	26	4

Ухиралдаһаар удаархада бэрхэшээл дабагдахагүй

БАРГАЖАН. (Телефоноор ба). Энэ жэлдэ хура бо- ехээр орожо, гол горхон һаа халиба. Энээн тухай элдөөн эндэ ходол боложо аа. Энэмнай шанга дохёо хүнэй шэхэндэ дуулдайба. Тииһээр байтар ажан голой уһан үнэхөө- ехэ болон үерлэжэ, нуга алан дээгүүр таляантагараа. Үбһэнэй хүдэлмэ- эхилхэ үедэ аймагай за- колхоз, совхозуудай нуга лангууд уһанда абтанайба. Иимэ ушар байда- үнэндөө тохёолдоод бай- арга хургаа бэдэрхэ, зо- гой хэмжээнүүдые абаха ала байгаа. Гэтэр зарим ынуудай хүтэлбэрилэг- байгаалиин тус бэрхэ- лтэй тохёолдоходоо, уха- ан маргаһаар дээрээ ор- жээл бэлэдхэжэ абаа. Юуб гэхэдэ, Баргажанай совхозой хүдэлмэришэд тохоёлдоһон бэрхэшээлнүүдые зоримгойгоор дабажа шадаа. Эндэхид үбһэ сабшажа болохоор лэ газарта хүдэлөө бшуу. Ойн соорхой болон бэшэ буртаг газарые гараар ухашалан сабшажа, ехэ үбһэ абаа юм. Эдэ бүгэдын ашаар тус совхоз үбһэ тэжээл ехые бэлэдхэжэ шадаа. Байгша оной июлиин 30-най мэдээгээр 1427 гектарай үбһэ сабшажа, 12788 центнер үбһэ һүрилжэ абаа, 1462 тонно силос дараа.

Эдэ хоёр ажахынуудай хүдэлмэриин дүн тад ондоо гэжэ энэ тоо баримтанууд харуулна. Баргажанайхидай даража абаһан 1 тонно силосһээ 10 дахин багые уланайхид дараһан байна.

...эшээ болгон партиин XXII ...дын нэрэмжэтэ колхозые ...үлэгшэнь С. И. Тарас- ... парткомой секретарь ...Б. Будаев) абаад үзэе. ...иин 30-най мэдээгээр ...доо 538 гектарай үб- сабшаад, 3611 цент- үбһэ һүрилөө. Тиихэдэ ...доо 100 тонно силос дара- Тус колхозой арга бо- ...огүй дээрэһээ иимэ ушар ...олдоо бэшэ, харин тус ...озой хүтэлбэрилэгшэдэй тэжээл бэлэдхэхэ хүдэл- шамдуулха хэмжээ абаа- ...өө болоо.

...ээнние тодоруулан ха- ...хын тулада нэгэ иимэ жэ- харуулая. Баргажанай ... (директорынь Н. И. ...ыгин, парткомой секре- А. И. Поздняков, рабоч- ...ой түрүүлэгшэ Д. А. Ве- ...кин) ба партиин XXII ...дын нэрэмжэтэ колхоз ...хан эрхэ байдалтай юм. хоёр ажахынуудай арга ...жоньшье адли. Хэды ...эшье һаань, Баргажанай ...озойхид уланайхидта ор- ...оо һураггүй ехэ үбһэ тэ-

Мүн Карл Марксын, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозууд, Хурамхаанай совхоз үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэри нобшо удаанаар ябуулжа байна. Дэрээнэй совхозой хүтэлбэрилэгшэд нүхэр Цыбиков, парткомой секретарь нүхэр Гомбоев гэгшэд удаарһан нобшорһоноо юугээр тайлбарилха хаб. Дэрээнэйхид үбһэ бэлэдхэхэ түсэбөө 24 процент, силос дараха түсэбөө 0,4 процент дүүргээ. Эдэнэрэй нуга сабшалан уһанда абтадаггүй ха юм. Теэд үшөө ямар шалтагаан бэдэрхээ һананаб.

Урда урда жэлнүүдтэ үбһэ тэжээл дутуутай дээрэһээ Баргажанай колхоз, совхозууд олон тоото малаа гарзалуулдаг байгаа. Ашаг шэмэньшье бага байдаг һэн. Эгээл иимэһээ, сабшалан, хадалангай уһанда абтахада, һанаа үнөөгөө зобоһон ушар гайхалтай бэшэ. Зүгөөр зарим хүтэлбэрилэгшэдэй үбһэ тэжээл бэлэдхэлгэдэ бүхы хүсэ шадалаа хаянгүй, яаралтай хэмжээнүүдые абаадүй байһаниинь гайхалтай.

С. Цыбиков.

РЕПОРТАЖ

ТҮЛЭГ ДУНДАА

ЗАҺАБАРИЛГА ДЭЭРЭ ШАЛГАРАГШАД

ҮРГЭН УТА харша соо элдэб түхэлэй машина, техникэ дүүрэн. Баруун хойто углуугаар «СК-3» маркын хэдэн комбайнууд жэрылдэнхэй. Тухайлхада һаяхан заһабариһаа гараһан хэбэртэй.

...Эндэшье, тэндэшье алха балтын нэрьеэн соностожо, электро-гагнуурай нюдэ һаргама гэрэл яларна. Хүн бүхэн эрьежэ хараха сүлөөгүй ажал хүдэлмэридөө анхаралаа хандууланхай.

— Ургасамнай һайн, үглөө мүнөөгүй таряа хуряалга эхилхэнь. Багашье сүлөөгүйбди, хамаг бэлиг шадабаряа заһабарилгадаа зорюуланхайбди,—гэжэ машинно-тракторна мастерскоййе даагша нүхэр Иванов омогорхон хөөрэнэ.

Нээрээшье Петр Феофановичай хэлэһэнэй ёһоор, Мухар-Шэбэрэй «Забайкалец» колхозой механизаторнууд баян ургасаяа саг соонь, гээлтэ хоролтогүйгөөр абахын түлөө бэлэдхэлэй хүдэлмэри үргэнөөр ябуулжа байнхай. Хара эртэһээ, харанхы һүни болотор колхозой МТМ соо хүдэлмэри замханагүй. Таряа хуряалгын техникэ зэмсэгүүд эрхим шанартайгаар заһабарилагдана. Энэ шухала хэрэгтэ хабаадагшад өөһэдынгөө урдахи харюусалгые хүсэд мэдэржэ, даалгагдаһан хэрэгтээ үнэн зүрхэнһөө хандана. Олонхидынь ажалай үндэр бүтээсэ түйлахатаяа хамта, шанарай түлөө ехэ оролдолго гаргана, ехэ амжалта түйланашье.

...Электро-гагнууршын толгой дороһоо зүг бүреэ сасаржа байһан ошые харамсаараа, колхозой түрүүлэгшын орлогшо Алексей Цыренович Цыренов: «Бэрхэл мэргэжэлтэ даа. Шадаха, мэдэхэгүй юумэнь хомор байха»—гэбэ. Хараһаар лэ байтарнай үнөөхи хүбүүмнай хэдэн хэрэгсэлнүүдые гагнаадхиба. Хүдэлжэ байһыень адаглахада, хэрэг ажалаа хүсэд шудалһан мэргэжэлтэ гэжэ эрхэ бэшэ таагдаба. Энэмнай тус колхозой түрүүшүүлэй нэгэн—Валентин Ларионов гээшэ. Тэрэ эндэ ажаллажа эхилһээр эгсэ гурбан жэл болобо. Энэ үе соо ходо заһабарилгада хабаадажа, ехэ дүй дүршэлтэй болонхой. Мүнөө жэлэй заһабарилга дээрэшье бусадта жэшээ харуулһаар.

— Ондоо гагнууршан манайда үгы, тиимэ тула хэхэ бүтээхэ юумэн ехэ. Бүхы хүсөөрөө оролдонob,—гэжэ нүхэр Ларионов дарууханаар өөрынгөө ажал тухай хөөрэнэ.

Эрхим токарь нүхэр Калашниковай ажалые тэмдэглэнгүй гарахын аргагүй. Павел Николаевич мүн лэ ажалдаа шалгаржа, арадтаа магтуулжа ябадаг. Эдэ үдэрнүүдтэ тэрэ унаһан малгайгаа абаха забдагүй ажаллана. Тиигэжэ үдэр бүриингөө даалгабарие 50-60 процентээр үлүүлэн дүүргэдэг.

Комбайнернууд Влас Григорьевич Калашников, Иосиф Елиферович Овчинников гэгшэд үнинэй мэдээжэ болоһон мэргэжэлтэд. Тэдэнэр жэл бүри техникээ өөһэдөө заһабарилаад, таряа хуряалгада хабаададаг юм.

— Би юһэдэхи намараа таряа хуряахамни. Комбайнаа өөрөө заһабарилаад, тэрээн дээрээ өөрөө ажаллахада хэзээдэшье найдамтай. Эгээл тиимэһээ бидэ заһабарилгын бүхы хүдэлмэриие өөһэдөө хэдэгбди,—гэжэ комбайнер Овчинников мэдүүлнэ. Энээндэ арсалта байхагүй.

БЭЛЭДХЭЛЭЭ ҮРГЭДХЭНЭ

БАЙГША ОНДО Шаралдайн колхознигууд 6137 гектар орооһото ургамалнуудые хуряаха түсэбтэй. Эндэхи таряанай гараса хэзээ хэзээнэйхиһээ һайн, баян ургаса абтахаар хүлеэгдэнэ. Энээниие хараадаа абажа, тус колхозой гэшүүд таряа хуряалгада бэлэдхэлэй хүдэлмэри үргэнөөр ябуулжа байнхай. Орооһо таряагаа хатааха, хадагалха талмайнууд һэльбэн заһагдана, цементээр шабагдана. Һарабша болоод амбаарнуудынь бэлэн болгогдонхой. Нарин-Хушуунай полевой станай гэр байранууд сэбэрлэгдэжэ, угаагдажа, сагаадагдажа байна.

Механизаторнуудай сүлөөтэй сагаа хүхюун сэнгэлигээр үнгэргэхэ тусхай гэр түхеэрэгдэхэ юм. Колхозой партийна комитет таряа хуряалгада хабаадагшадай культурна эрилтые хүсэдөөр хангахын зорилгоор тусхай хэмжээ ябуулгануудые хараална. Жэшээлхэдэ, тэдэнэртэ саг үргэлжэ зүжэг наада, кино харуулагдажа байха, мүн лекци, хөөрэлдөөнүүд үнгэргэгдэхэ. Гадна таряа хуряалгын үедэ нүүдэл худалдаа наймаан эмхидхэгдэхэ юм.

— Баян ургасаяа яажашье түгэс бэлэдхэлтэйгээр угтажа, эмхитэйгээр үнгэргэхэбди,—гэжэ колхозой механизатор бүхэн мэдүүлнэ.

Шаралдайнхидай эдэ үгэнүүдтэ бата найдамаар.

Ив. ОЧОРОН.

Ехэ һүнэй түлөө

Хүдөө ажахын продуктнуудые элбэг дэлбэг болгохо талаар партиин Центральна Комитедэй, Советскэ правительствын эрид шууд хэмжээнүүдээр зоригжоһон республикымнай малшад бүри мүнөө жэл һү абалгаяа эрид дээшэлүүлжэ, гүрэндэ худалдаха түсэб даалгабаряа саг соонь дүүргэхын түлөө шанга тэмсэл дэлгэрүүлээ. Энэ жэлэй түрүүшын хахадта манай нолхоз, совхозууд нёдондо жэлэй энэ үеынхиһөө 10 процентээр ехэ һү һаажа, гүрэндэ 30,6 мянган центнер үлүү худалдаа.

Адуу малай ашаг шэмэ дээшэлүүлхэ талаар Түнхэнэй, Ахын, Баунтын аймагуудай партийна организацинууд горьтойхон хүдэлмэри ябуулаа. Түнхэнэй малшад гүрэндэ һү худалдаха хахад жэлэйнгээ түсэб 105 процент дүүргэжэ, нёдондонойхиһоо 15 процентээр үлүү тушааба. Баунтын, Ахын аймагууд гүрэндөө һү худалдаха түсэб, уялгануудаа саг болзорһоонь урид дүүргэжэ, нёдондонойхидо орходоо һураггүй ехэ һү худалдабад.

Сэлэнгын аймагай совхоз, колхозуудай партийна организацинууд һаалишад, малшадай дунда ниитэ-политическэ, эмхидхэлэй хүдэлмэри һайнаар ябуулжа, социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, һү абалгые нёдондонойхиһоо нилээд дээшэлүүлжэ шадаа. Тэрэнэй ашаар энэ жэлэй хоёр кварталай туршада нёдондонойхиһоо 5630 центнерээр гэхэ гү, али 21 процентээр ехэ һү гүрэндэ тушаагаа.

Тус аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой партийна организациин малшадай дунда ябуулжа байгаа хүдэлмэри һайшаамаар. Колхозой һаалишан бүхэн тус тустаа социалис уялгануудые абанхай, мүрысөөнэй дүн саг болзортоо гаргагдажа, түрүүшүүл элдэб янзаар урмашуулагдажа байдаг. Холын фермэ, гүүртэнүүд дээрэ партийна группанууд байгуулагдаад, малшад, һаалишадай дунда ехэхэн ажал ябуулна. Колхозой партком, партийна группанууд түрүүшүүлэй дүй дүршэл бүгэдын шадабари болгохо талаар ехэхэн оролдолго гаргажа байдаг. Тиин мүнөө жэл энэ колхоз һү абалгаяа эрид дээшэлүүлжэ, гүрэндэ худалдаха түсэб, уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэжэ, КПСС-эй райномой, аймгүйсэдкомой дамжуулгын Улаан тугта жүртэнхэй.

Тэрэшэлэн Тарбагатайн аймагай Мартын 8-най нэрэмжэтэ колхозой партийна организаци һаалишад, малшадай дунда социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлэнхэй. Тэндэ арба хоноод лэ мүрысөөнэй дүн гаргагдадаг, һара бүхэнэй һүүлдэ мүрысөөнэй дүнгүүдээр малшадай суглаан үнгэргэгдэнэ. Мүн тэрэ аймагай «Советская Россия» колхозой партийна организаци малшадай дунда социалис мүрысөө зүбөөр эмхидхэхэтэеэ хамта, тэдэниие материальна талаар урмашуулха хэдэ хэдэн хэмжээнүүдые хараалаа. Имагтал энээнэй ашаар эдэ колхозууд һү һаалгаяа эрид дээшэлүүлжэ, гүрэндэ худалдаха түсэб, уялгануудаа болзорһоонь урид дүүргээ.

Гэхэтэй хамта республикымнай хүдөөгэй олохон партийна организацинууд энэ талаар бии байгаа арга боломжонуудаа гүйсэд хэрэглэхын тула ажалшадай хүсэ шадалые үшөөл һулаар элсүүлнэ гэхэ хэрэгтэй. Энэ талаар Хяагтын аймагай Пограничнэ совхозой партком, партийна организаци жэшээ боложо үгэнэ. Совхозой партийна организаци малшадай дунда ниитэ-ойлгуулламжын хүдэлмэри һулаар ябуулна, социалис мүрысөө хүтэлбэрилнэгүй. Тиимэһээ совхозой зарим малшад ажал хүдэлмэридөө хайша хэрэгээр хандадаг, һү ехээр һааха гэжэ оролдоногүй. Совхоз жэл бүри һү гүрэндэ багаар тушаадаг болоо.

Совхозой 2-дохи отделениин түб Субагта тосхонтой зэргэлээд һүнэй фермэ бии юм. Тэрэ фермэ дээрэ партийна группа байгуулагданхай, фермын бригадир, тоо бүридхэгшэ, ахалагша һаалишан—булта коммунистнар юм. Тэд совхозойшье партком, отделениишье партийна организаци, фермыншье партгруппа һаалишадай дунда мүртэй хүдэлмэри ябуулнагүй. Фермын зарим һаалишад ажал хүдэлмэридөө тон харюусалгагүйгөөр хандана, абаһан уялга, зорилгонуудаашье мэдэхэгүй байшоо.

Фермэ дээрэ ажалай журамай һуладаһанһаа боложо, заримдаа үнеэд 2-3 хоног уһалагдангүй байлгагдадаг. Хура бороогой ехээр ороходо зарим һаалишад ажалдаа гарадаггүй,—гараашье һаа, үнеэдээ һаангүй орхижорхидог. Түрүү һаалишад эртэ үглөөгүүр һаалияа дүүргээд, малаа бэлшээдэг гээшэ. Харин тиихэдэ субагтынхид һаалияа орой, арбан саг болотор унжагайруулжархидаг заншалтай. Тиигэжэ хүдэлхэдэ хаанаһаа һүн ехээр һаагдахаб даа! Мүнөө эгээл ехээр һү һааха зунай зулгы сагта фермынхид үдэртөө үнеэн бүриһөө миил 4-5 литр һаана.

Загарайн аймагай олон колхозууд һү һааха, гүрэндэ худалдаха талаар абаһан уялгануудаа тон хангалтагүйгөөр дүүргэжэ байнхай. Жэшээлхэдэ, «Гигант» колхоз гүрэндэ һү худалдаха хахад жэлэйнгээ түсэб арайхан гэжэ 52 процент дүүргээ. Колхозойнгоо иимэ байдалда ороод байхада, тэндэхи партийна организаци ямаршье хэмжээ абанагүй. Һаалишадай дунда мүрысөөн эмхидхэгдээгүй, тэдэнэр хэһэн ажалайнгаа үрэ дүншье мэдэхэгүй юм.

Саашадаа иигэжэ хүдэлжэ болохогүй. Зорилгомнай юуб гэхэдэ, август, сентябрь һаранuудта байһан бүхы арга боломжонуудаа дүүрэн хэрэглэжэ, һү һааха, гүрэндэ худалдаха гурбадахи кварталайнгаа, жэлэйнгээ түсэб дүүргэхэ ёһотойбди. Тиихын тула партийна организацинууд малшадай, һаалишадай дунда ниитэ-политическэ, эмхидхэлэй хүдэлмэри һайнаар ябуулха, социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ, түрүүшүүлэй дүй дүршэл нэбтэрүүлхэ, хүнүүдые урмашуулхын тула нэмэлтэ түлөөһэ гуримшуулан тогтоохо уялгатай.

Залуушуулай Бүхэдэлхэйн VIII фестиваль

ХЕЛЬСИНКИ, августын 2. (ТАСС-эй тусхай корр.). Мүнөөдэрэй Фестивалиин зургаадахи үдэрэй программын гол хүбинь гэхэдэ, хүдөөгэй залуушуулай уулзалганууд болон хөөрэлдөөнүүд үнгэрөө. Тиихэдэ профсоюзна хүдэлөөнэй түлөөлэгшэд, хүдэлмэришэн залуушуул Культурын байшан соо сугларжа хөөрэлдөө хээ.

Түгэсхэлдэнь Касайниеме парк соо ажалша залуушуулай һайндэр болоо.

Эб найрамдалай, национальна бэеэ даанхай асуудалаар болоһон коллоквиумда дэлхэйн хоёр зуун ороной түлөөлэгшэд хабаадаа. Фестивалиин студенческэ программын ёһоор хараалагдаһан хөөрэлдөөн Алппи кинотеатр соо үргэлжэлүүлэгдээ. Кинематографистнуудай студенческэ семинар хаагдаа. Христос шажанда шүтэдэг залуу хүнүүдэй түрүүшын уулзалга һонирхолтойгоор үнгэрһэн байна.

Мүнөөдэр Хельсинкиин хүн зон уласхоорондын 30 концертнүүдые хараһан байна. СССР-эй, США-гай, Австралиин, Франциин баледэй артистнууд ехээр һонирхогдоо, Латиин Америкын хүгжэмые хүн зон халуунаар угтажа, анхаралтайгаар шагнаа. Венгриин делегациин табиһан концертые Финляндиин президент У. К. Кекконен хараһан байна.

Оренбургын областиин хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд үндэр баян ургаса ургуулаа. Мүнөө полинууд дээрэнь таряанай түлөө тэмсэл дэлгэрэнхэй. «Сагарчинский» гэжэ совхозойхид түсэбһөө гадуур 30 мянган центнер таряа гүрэндэ худалдаха уялга абанхай. Зураг дээрэ (зүүн гарһаа): механизатор Владимир Лебедев, лафетчик Адыльхан Гулекбаев, отделениие эрхилэгшэ Амин Аткнев хадагдаһан таряа шалган хаража ябана.

ТАСС-ай фотохронико.

ПРОФСОЮЗУУДАЙ ҮҮРГЭ УЛАМ ДЭЭШЭЛҮҮЛХЭ

Ажал хүдэлмэриhөө хуули бусаар гаргагдаhан, уялгата түлөөhыень буруугаар үгэhэн гү, үгышье haa, бусад арсалдаата асуудалаар гомдол, бэшэгүүд, илангаяа хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай зүгhөө манай редакцида орожо байдаг.

Тиигээд энээндэ хамаатай гэхэ гү, али уншагшадай асуудалнуудта харюу болгон, культурын хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай обкомой түрүүлэгшэ В. А. Афанасьевай тобшохон тайлбари бэшэг доро толилбобди.

Томо томо завод, фабрика болон бусад үйлэдбэриин зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд тэндэхи профсоюзай комитедэй зүбшөөлгүйгөөр нэгэншье хүнние ажалhaань гаргаха эрхэ үгы бшуу даа. Энээн тушаа ажал тухай хуули доторшье яhала hайнаар, тодо hонороор бэшээтэй. Тиибэшье мүнөө үедэ ямар гол дутагдал бииб гэхэдэ, олохон газарнуудта профсоюзай комитедүүд энэ хэрэг өөhэдынгөө шанга хиналта, мэдэл доро үшөө абаадүй байhaар.

Ямар ушарта хүдэлмэришэд болон алба хаагшад ажалhaа сүлөөлэгдэхэ зэргэтэй юм? Онсо ушарта предприяти, эмхи зургаан болон үйлэдбэриин зарим газарнуудай хаагдаhан дээрэhээнь гү, үгышье haa, хүдэлмэришэдэйнь хороогдохо болоhонhoo нимэ хэмжээн абтажа магад. Тэрээнhээ гадна, ямар нэгэн хүдэлмэришэнэй ажалаа хангажа шадаагүй, хүндэгүй шалтагаанаар хүдэлмэриhөө гээгдэдэг, тусхайта даабаринуудтаа хайша хэрэг харюусалгагүйгөөр хандадаг — гол түлэб нимэ ушарта хүнние ажалhaань сүлөөлхэ тухай асуудал харагдадаг гээшэ.

Үшөө ямар ушарта? Хүдэлмэришэдөө үсөөрүүлжэ, аппарадаа сомор болгохын тулада администрациин зууршалгые фабрична, заводской комитет (ФЗМК) хаража үзэхэдөө, тон түрүүн тэдэнние ондоо ажалда оруулха арга боломжо бии ха гү гэжэ анхарха зэргэтэй. Тиихэдээ урдань хүдэлжэ байhан хүнүүдые хуушан ажалдань үлөөхэ тушаа зууршалга ФЗМК администрациин үмэнэ ямар ушарта хэжэ шадахаб? Ажалдаа үнэн сэхээр хандадаг, журам hайнаар сахидаг, тиигээд гэр бүлэдөө хоёр ёдооhoo дээшэ тэжээбэри хүнүүдтэй haaнь; гэр бүлэдөө өөрhөөнь бэшэ ондоо хүдэлхэ хүнүүдэй үгы haaнь; залуу хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай уялгата албанда онохо жэлдээ тус предприятида зургаа hарын туршада хүдэлөөд байгаа haaнь.

Хэрбээ ямар нэгэн хүдэлмэрилэгшын бэлэдхэл муутай байhан дээрэhээ хүдэлмэреэ бодото дээрээ хангажа шадахагүй байбалнь, ажал тухай хуулиин (КЗОТ) 47-дохи статьягай «а», «б», «в» пунктнуудай ёhoop, ФЗМК нимэ ушарта тэрэнние ажалhaань сүлөөлхэ тухай зүбшэлөө администрацида үгэдэг. Тиихэдээ ажалhaань гаргаха тушаа администраци хоёр недели урид өөртэнь дуулгадаг, үгы хадаа энэ үе соо хүдэлхэ байhан салиин хүлhыень 100 хуби түлэхэ ёhотой.

Тэрэшэлэн ажал тухай хуулиин 47-дохи статьягай «г» пунктын ёhoop, ямар нэгэн хүдэлмэришэн ажалдаа хайша хэрэг хандадаг, журам эбдэдэг байба гэлэй. Энэ ушарта тэрээндэ тохогдоhон хамаг гэм зэмыень хаража үзөөд, саашадаа ажалдань үлөөжэ болохо гү гэhэн асуудал администраци ФЗМК-тай хамта зүбшэн хэлсэдэг.

Зүгөөр ажабайдалда элдэбын ушар тохёолдодог бшуу. Хэн нэгэн эрхэтэнэй удаан сагаар үбшэлөөд байбалнь, ажал тухай хуулиин 47-дохи статьягай «ж» пунктын үндэhөөр администраци тэрэнние хүдэлмэриhөөнь гаргаха эрхэгүй. Тиибэшье, администраци болон профком тэрээндэ даалгагдаhан хэрэгэйнь онсо шухала удха шанартай байhые хараадаа абажа, тусгаар ушарта тэрэнние хүдэлмэриhөөнь сүлөөлжэ болохо. Тиихэдээ ажал тухай дүрим огто хазагайруулагдангүй, бүхы талаhaa нарин нягтаар сахигдаха зэргэтэй.

Гадна дээдэ hургуули, тусхай бэлэдхэлэй техникум дүүргэhэн залуу мэргэжэлтэд нэгэ газартаа хуулита гурбан жэлээ хүдэлөөгүй haa, гансал администрациин, ФЗМК-гай бэшэ, мүн дээдэ зургаанда мэдэлтэй байhан управлениин зүбшөөлтэйгөөр лэ ажалhaa сүлөөлэгдэхэ. Эндэ нимэ нэгэ зүйл шухалашалан тэмдэглэе. Зарим ушарта урид хүдэлмэришэдые ажалhaань гаргажархёод, hүүлээрнь приказаар «баталха» гээшэ ажалай заяг заршам бүдүүлигээр эбдэhэн хэрэг гэжэ сэгнэгдэдэг.

Хэн нэгэнние ямаршьеб шалтагаанаар ажалhaань гаргаха тухай администрациин шиидхэбэри месткомой зүблөөн дээрэ заатал haa харагдаха ёhотой бшуу. Тиихэдээ тэрэ хүнэй өөрөө байлсаа haa, hайн. Нимэ асуудал местком хаража үзэхэдөө, нэгэ haa администрациин шиидхэбэриие баталдаг, үгы haa гэмтэ нюурые заhан заларуулхын зорилгоор, тэрээндэ шанга hануулга хэдэг, элдэб доногодолго, шиидхэбэри гаргадаг байха юм. Хоёр тала энэ хэрэгые угаа наряар, зүб гуримаарнь шиидхэхэ уялгатай.

Үшөө юу хэлэлтэйб гэхэдэ, администраци болон ФЗМК-гай абаhан шиидхэбэриин ёhoop, ажалhaa гаргуулагшад (хэрбээ энээниинь буруу гэжэ тоолобол), hарын туршада арадай сүүдтэ гомдол бариха эрхэтэй.

Гэтэр, болоhон лэ ушар бүхэндэ хүнние ажалhaань сүлөөлхэдөө, заатал haa профсоюзай комитедэй зүбшөөл хэрэгтэй бэшэ юм. Зай, ямар ушарта: а) ямар нэгэн тушаал даалсажа байhан ажалhaань; б) үгтэhэн даабариин ёhoop, шалгалтаяа барижа шадаагүй haaнь; в) саг зуураар ажалда абтаhан haaнь.

Эдэ асуудалнуудые шиидхэхэдээ, тон түрүүн, профсоюзай комитедүүд хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай аша туhын хэрэг нарин нягтаар, шууд сэхээр сахин хамгаалжа байха ёhотой.

Мэргэжэл олохонь

Улаан-Үдын Советскэ районой ажалшадай депутадуудай Соведэй ээлжээтэ сесси hаяхан болобо.

«1961—1962 оной hуралсалай жэлэй дүн, шэнэ жэлдэхи зорилгонууд» гэhэн асуудал зүбшэн хэлсэгдэбэ. Тус асуудалаар райсоведэй гүйсэдхэхэ комитедэй арадай гэгээрэлэй таhагые даагша нүхэр Ажаев элидхээд, 11 хүн үгэ хэлэбэ.

hуралсалай шэнэ жэлдэ районой hургуулинуудта hуража байhан 110 hурагшад оёдолшодой, 75 хүн—телефонист, телеграфист, почтын хүдэлмэрилэгшэдэй, 20 hурагшад—модоноо нарин дарханай, 65 хүн—электригэй мэргэжэлтэй болохо юм. Мүн олон hурагшад токарь, слесарь ба бусад мэргэжэл шудалха.

К. Димов.

МНР-hээ ЕРЭhЭН АЙЛШАД МАНАЙ РЕСПУБЛИКАТАЙ ТАНИЛСА

Июлиин 21-hээ Монгол Арадай Республикын партийна хүдэлмэрилэгшэд манай республикын предприяти, колхоз, совхозуудай ажал хүдэлмэритэй танилсажа байнад.

Монголой айлшад Мухэр-Шэбэрэй аймаг гаража, КПСС-эй райкомой ажал хүдэлмэритэй, hүүлээрнь Суулгын совхозой партийна организациин ябуулжа байгаа ниитэ-политическэ, эмхидхэлэй хүдэлмэритэй, мал ажал хүгжөөхэ, тэжээл бэлдэхэ талаар бэелүүлжэ байгаа хэмжээ ябуулгануудтайнь танилсаба.

Эдэ үдэрнүүдтэ МНР-эй партийна хүдэлмэрилэгшэдэй делегациин гэшүүд Бэшүүрын, Сэлэнгын, Зэдын аймагуудай, колхоз, совхозуудаар айлшалаа. Сэлэнгын аймагай «Селенгинский» совхоздо хоёр үдэр байжа, тэндэхи партком, парторганизаци партийна суглаа хайшан гэжэ бэлдэнэб, үнгэргэнэб, социалис мүрысөө ямараар эмхидхэнэб, ниитэ-политическэ хүдэлмэри ажахын зорилгонуудтай хайшан гэжэ холбоноб гэхэ мэтын асуудалнуудаар hонирхоо. Совхозой ажахын тоосоондо ороhон фермэ, отара, гүүртэнүүдээр ябаа.

Мүн Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ, Зэдын аймагай Доржо Банзаровай нэрэмжэтэ колхозуудай партийна организацинууд ажалшадай дунда ниитэ политическэ, эмхидхэлэй хүдэлмэри ямараар ябуулнаб, түрүүшүүлэй дүй дүршэл бүгэдын шадабари болгохын, эрдэм ухаанай туйлалтануудые нэбтэрүүлхын түлөө хайшан гэжэ оролдоноб гэhэн асуудалнуудаар hонирхобод. Тэрэшэлэн Боргойн совхоздо ошожо, тэндэхи түрүү хонишон Дамба Цыренович Норбоевой дүй дүршэлтэй танилсаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: **Боргойн совхозой хонишон Дамба Цыренович Норбоев Монголой делегациин гэшүүдтэй хөөрэлдэжэ байна.**

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

Автолавка ерээ...

Мүнөө үедэ тэжээл бэлдэлгэдэ хүдэлжэ байhан хүн зониие хэрэгтэй эд хэрэгсэлээрнь таhалгаряагүй хангаха гээшэ хүндэтэй, харюусалгатайшье хэрэг. Элеэ хоол, хубсаhа хунарай зүйлөөр тэдэниие хангахаhаа гадна, гар узүүрэй шухала хэрэгтэй зэр зэмсэг—хажуур, бүлюу, алха, дүшэ болон заримдаа косилкануудай запчастьнуудые наймаанда абажа ябадаг болонхой. Мүнөө республика доторнай хамта 59 автолавка хүдэлнэ.

Гадна фермэ, бригада, гүүртэ бүхэндэ дүн хамта 79 морин ашаагаар бараа шэрэдэг, тиихэдэ колхоз, совхозуудай ажахы бүхэндэ 142 ларёк наймаалагшагүйгөөр хүдэлнэ. Тиигээд энэ хэрэг саашадаа улам хүгжөөгдэхэ.

Гансахан энэ жэлэй түрүүшын хахад соо нимэ аргаар дүн хамта 2 миллион гаран түхэригэй эд бараан ажалшадта худалдагдаа. Ларёгуудые даагшанар бии байhан эд хэрэгсэл хүн зондо худалдаhaараа хамаг хүдэлмэреэ хизаарладаг бэшэ, харин хүн зонhoo захил абаа haa, тэрэнээ хүсэндэнь хүргэхын түлөө аhан шадалаараа оролдодог, туйладаг байха юм. Хургаа даража тоолобол, байгша ондо имагтал ажалшадай[...] лаар 800 радиоло, 60[...] лой машинанууд [...] эзэдтэнь хүргэгдэнхэй.

Энэ талаар Хоринай, [...]жанай, Хяагтын, Ху[...]най совхозрабкоопууд [...] хүдэлнэ гэжэ тэмдэгл[...]рэгтэй. Илангаяа Пр[...]лиин аймпотребсоюза[...] лавкые даагша нүхэр [...]цевые жэшээ болгон [...] үзэе. Энэ нүхэрнай [...] квартал соо колхозни[...] захилаар 12 радиоло, х[...] угаадаг 8 машина, [...]цикл, оёдолой 40 маши[...]лон бусад эд худалдаа[...] Хэрбээ хүн бүхэн [...] ажалладаг байбал, ба[...]ной баяр баясхаланда [...]гүй яаба гээшэб!

...Үргэн Буряадаймна[...]бэн зүг, найман хизаар[...] зурын нэмжыhэн та[...]даар ашаа тээhэн авто[...]нууд холын гүүртэ, отар[...]гада болон тэжээл б[...] байhан хүнүүд тээшэ з[...] Тиимэшүүлэй тоодо [...] аймпотребсоюзай автол[...] даагша И. С. Борисов [...]шье уларилтай үдэр [...] Анаагай совхозой алиш[...]тэ байhан хүдэлмэри[...] заатал haa хүрэжэ [...]заншалтай.

Тэрэшэлэн Тарбагатай[...]магай кооператорнууд [...] бэлэдхэлгэ дээрэ унаhан[...] гайгаа абаха забда су[...] хүдэлжэ байгшадые хү[...] эд хэрэгсэлээрнь дута[...] хангахын зорилгоор ажа[...] haa 100 гаран элдэб [...] захил абаад, олзо оро[...] 500 түхэригтэ хүргэжэ [...]

Мүнөө үедэ аймаг[...] бүхэндэ үбhэ, таряа [...]гын үедэ хүн зониие бү[...]наар хангахын зорилго[...]циалис мүрысөөн [...] үдэртэ үргэдэнэ.

Д. Колм[...]

Конгрессэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ!

Буу зэбсэг бүгэдэ ниитээрээ хуряахын, эб найрамдалай түлөө Бүхэдэлхэйн конгресс үнгэргэлгэдэ туhалhан Советскэ комитедhээ

Буу зэбсэг бүгэдэ ниитээрээ хүсэдөөр хуряахын, эб найрамдалай түлөө Бүхэдэлхэйн конгресс хадаа эб найрамдалда дуратай элдэб хүсэнүүдэй саашадаа эмхидэн жагсаха замда шэнэ шата болохоhоо гадна, термоядерна дайнай аюул зайсуулхын түлөө тэмсэдэг организацинуудай, бүлэгүүдэй бүхы хүдэлөөнүүдэй хүсэлэл оролдолгые нэгэдүүлхын түлөө тэмсэлдэ шэнэ түлхисэ боложо үгөө. 121 ороной арадуудай түлөөлэгшэд, эб найрамдалай түлөө тэмсэдэг уласхоорондын болон национальна олон организацинуудай түлөөлэгшэд, элдэб үзэл бодол баримталдаг ниитын болон политическэ элитэ ехэ ажал ябуулагшад конгресстэ хабаадаа. hанамжануудтухайгаа hаадгүйгөөр, үргэнөөр хөөрэлдэхэдөө конгресстэ хабаадагшад хадаа мүнөө үе сагай эгээн шухала асуудал зүбшэн хэлсээ, ядерна дайнай аюулда эсэргүүгээр эб найрамдалда дуратай бүхы хүсэнүүдэй ябуулгые нэгэдүүлхэ зам хараалаа. Буу зэбсэг бүгэдэ ниитээрээ хуряахын, дэлхэй дээрэ бата бэхи эб найрамдал тогтоохын түлөө хамтараа эдэбхитэйгээр тэмсэхые дэлхэйн арадуудые уряалhан Бүхэдэлхэйн хуралай дүнгүүдээр, дэлхэйн өлониитэ шэнги, совет хүнүүд гүнзэгы ехээр hаналаа ханаа.

Элдэб оронууд болон түбинүүдэй түлөөлэгшэдые совет хүнүүд Москвада, манай ороной бусад олон городуудта—хаа хаанагүй, конгресстэ хабаадагшадай ябаhан лэ газарта хани халуунаар угтаа. Хүдэлмэришэдтэй, колхозникуудтай, интеллигенциин түлөөлэгшэдтэй оло дахин уулзахадаа, хани ёhoop хөөрэлдэхэдөө, совет арадта эб найрамдалай ямар ехэ үнэтэй, хэрэгтэй байhые, дайнай замда бүхы арадуудтай хамта haaд хаалта бодхохоор тэрэнэй угаа өхээр шиидэнги байhые гадаадын оронуудhaa ерэhэн манай айлшад бүри hайнаар ойлгожо абаа.

Советскэ организацинуудта, совет олониитын түлөөлэгшэдтэ, hайн hайхан сэдьхэлтэ хүнүүдэй эгээн ехэ түлөөлэлгэтэй уулзалгые бэлэдхэжэ, Москвада үнгэргэхэ конгрессэй уласхоорондын комитедтэ туhаламжа үзүүлхын тулада ехэ хүдэлмэри хэhэн бүхы хүнүүдтэ буу зэбсэг бүгэдэ ниитээрээ хуряахын, эб найрамдалай түлөө Бүхэдэлхэйн конгресс үнгэргэлгэдэ туhалhан советскэ комитет гүнзэгы ехэ баясхалан хүргэнэ. Өөрынь нэрэ дээрэ бэшэгүүд болон телеграммануудые эльгээжэ, хүдэлмэридөө амжалта туйлахыень хүсэhэн олон түмэн совет хүнүүдтэ комитет баясхалан хүргэнэ.

Конгресс үнгэргэлгэдэ туhалха хүдэлмэреэ советскэ комитет түгэсхэбэ. Бүхэдэлхэйн конгресстэ бэлэдхэхэ, тэрэниие үнгэргэхэ үедөө тус комитедые байгуулан манай ороной ниитын организацинууд мүнөө Бүхэдэлхэйн конгрессэй шиидхэбэринүүдые эдэбхитэйгээр бэелүүлхэ, уласхоорондын шанга хиналта тогтоон, буу зэбсэг бүгэдэ ниитээрээ, хүсэдөөр хуряаха нангин зорилго бэелүүлхын тулада бүхы оронуудай эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдтэй харилсаа холбоогоо үргэдхэхэ байна.

Барилгашадай үдэрые угтуулан

СОВЕТ ГҮРЭН БАЙРЫН АСУУДАЛ АНХАРАН ШИИДХЭНЭ

☆

СССР-эй Госстройн түрүүлэгшэ И. А. ГРИШМАНОВ

☆ ☆

Нүхэр Н. С. Хрущевой үүсхэлээр «СССР дотор байрын гэрнүүдэй барилгые хүгжөөхэ тухай» КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоолой баталан абтаhaар, байгша оной июлиин 31-дэ табан жэл гүйсэбэ.

Энэ тогтоолой түүхэтэ удха шанарынь юуб гэхэдэ, тон бэрхэшээлтэ асуудал—ажалшадые гэр байраар хангалгые богони болзор соо шиидхэхэ арга замуудые, мүнгэ зөөри түрүүшынхеэ тодорхойлhон байна. Энэ тогтоол хадаа совет арадай ажахы байдалые саашадань hайжаруулха хэрэгтэ Коммунис партиин, Советскэ правительствын саг үргэлжын анхарал хандуулжа байдагай бодото гэршэ болоно.

Оронойманай арадай ажахын үзэгдөөгүй ехээр хүгжэхэтэй хамта, байрын гэрнүүдые барилга улам үргэдэнэ. Совет засагай жэлнүүдтэ мянга шахуу шэнэ городууд, хүдэлмэришэдэй хоёр мянга шахуу тосхонууд урган бодоо. Тэдэнэй олонхидынь урдань гээгдэнги байhан заха хизаарнуудта баригданхай. Гэбэшье СССР-эй байрын гэрнүүдэй фондо дэлхэйн хоёрдохи дайнай үедэ ехэхэн хохидол ушаруулагдаhан байна. Фашистска эзэрхэг түримхэйшүүл 1700-haa дээшэ город болон тосхонуудые, хүдөөгэй 70 мянгаhaa дээшэ тосхонуудые галдаhан гэхэ гү, али 70 шахуу миллион дүрбэлжэн метр байрын талмайтай гэрнүүд үгы хэгдээ.

Совет хүнүүдэй шэн зоригто ажалай ашаар богонихон болзор соо дайнай тэрэ хүндэ хүшэр хойшолонгууд усадхагдаhан байна. Гэхэтэй хамта гэр байрын асуудал ажабайдалаймнай эгээл гол шухала зорилгонуудай нэгэн байhaар зандаа.

Байрын гэрнүүдэй барилгые хүгжөөхэ тухай тогтоол ойрын 10—12 жэлэй туршада гэр байраар дуталдаха ушарые усадхаха гэhэн зорилго табигдаhан байгаа. Тэрэ гэhээр 5 жэл үнгэрбэ. Энэ үе соо советскэ городуудые баригшад ямар амжалта туйлааб, саашадаа ямар түсэбтэйгөөр хүдэлмэрилнэ гээшэб?

Хамагай түрүүн КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведээр тогтоогдоhон даалгабари дүүргэгдээ гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Оронойманай городууд болон тосхонуудта үнгэрhэн табан жэл соо 328 миллион дүрбэлжэн метр талмайтай байрын гэрнүүд гэхэ гү, али 9 миллион шахуу квартира баригдаа. Тэрээнhээ гадна колхозникуудай болон хүдөө нютагуудай интеллигенциин өөhэдынь мүнгэ зөөреэр 3,4 миллион байрын гэр баригданхай.

hүүлшын табан жэлэй туршада городууд болон хүдэлмэришэдэй тосхонуудта байрын гэрнүүдэй фонд 40 процентээр дээшэлээ. 1958 онhoo хойшо Советскэ Союз мянган хүн бүхэндэ байрын гэр баригаар дэлхэй дээрэ нэгэдэхи hуури бүхөөр эзэлжэ ябана.

1946—1950 онуудта жэл соо дунда зэргээр 20,6 миллион дүрбэлжэн метр талмайтай, 1951—1955 онуудта—30,4 миллион дүрбэлжэн метр талмайтай байрын гэрнүүд ашаглалгада үгтэжэ байhан haa, 1956—1960 онуудта энэ тоо 65,5 миллион хүрэтэр дээшэлhэн байна. Оронойманай городууд болон тосхонуудта гансахан 1961 ондо байрын гэрнүүд 1956 онойхиhoo хоёр дахин олоор баригдаа.

Зүгөөр, байрын гэрнүүдые барилгаар совет оронойманай эдэ амжалтанууд хүнгэхэнөөр туйлагдаhан хэрэг бэшэ гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Барилгын хүсэ ехэтэ материально-техническэ бааза, хабсаргагдамал түмэр-бетонно хэрэгсэлнүүдые олоор бүтээлгэ эмхидхэхэ хэрэг гараа. «Барилгые саашадаа индустриальна аргаар хэхэ, заводто бүтээгдэhэн ехэ хэмжүүртэй зүйл болон узелнуудаар байрануудые хабсаргадаг болоожо, барилгын хэрэгсэлнүүдэй үйлэдбэриие оньhожоруулха ёhотойбди» гэжэ нүхэр Н. С. Хрущев КПСС-эй XXI съезд дээрэ хэлээ hэн.

Манайда хабсаргагдамал түмэр-бетон барилгын, илангаяа байрын гэрнүүдые барилгын үндэhэ hуури болонхой. Мүнөө орон доторнай хабсаргагдамал түмэр-бетон гаргадаг 2500-haa дээшэ предприяти тоологдоно. Тэдэнэй 900 гаранинь тон ехэнүүд, гүйсэд оньhожоруулагдаhан үйлэдбэритэй предприятинууд болоно.

Барилга дээрэ хэрэглэгдэдэг оньhото машинануудай парк улам үргэдхэгдэнэ. Барилганууд дээрэ газар малтаха хүдэлмэри гүйсэд шахуу оньhожоруулагдаhан, ашаа тээхэ ба буулгаха, хүндэ шэгнүүртэй хэрэгсэлнүүдые зөөхэ хүдэлмэринүүд 90,6 процент оньhожоруулагдаhан, штукатурна хүдэлмэри —58,2, шэрдэлгэ, будалгын хүдэлмэри 64,1 процент оньhожоруулагдаhан байна.

КРАСНОДАРАЙ ХИЗААР. **Адыгейн автономно областиин 40 жэлэй ой hаяхан гүйсөө. Зураг дээрэ: Адыгейн автономно областиин нииислэл Майкоп городой Краснооктябрьска үйлсэ.**

ТАСС-ай фотохронико.

Барилгашадаймнай зэргэ олошорно. 1961 ондо оронойманай барилганууд дээрэ 5310 хүн, хамhабари болон хангалгын ажахынуудта хүдэлмэрилэгшэдтэй хамта 6,5 миллион хүн ажаллаа.

Алдар солотой түрүү барилгашадай нэрые тоолоожо, захадань гарахын аргагүй. Тэдэнэрэй тоо хэдэн арба, зуу мянга. Тэдэнтэй хамта нүхэр Ламочкин, Затворницкий hэгшэдтэл адли шэн зоригто ажалаараа алдар солотой болоhон олон залуушуул урган гарана. Тэдэнэй тоодо Киевэй барилгашадай комплексно бригадые даагша нүхэр Рахуба, барилгын түгэсхэлэй хүдэлмэри хэгшэдэй бригадир москвич нүхэр Мухин болон бусад оролсоно.

Мэргэжэл hайнтай хүдэлмэришэд олоор бэлэдхэгдэнэ. hүүлшын табан жэлэй үедэ техническэ hуралсалай училищи болон hургуулинуудые 860 мянган хүн дүүргэжэ, барилгын элдэб мэргэжэлтэй болонхой. Барилгын хүдэлмэриие эрхилхэ инженернүүд болон технигүүдэй тоо улам олошорно.

1958 онhoo городуудта, мүн хүдөөшье нютагуудта типовой проектээр баригдажа байhан байрын гэрнүүдтэ нэгэ бүлын байха болбосон түхэлтэй квартирануудые хэхэ гэжэ КПСС-эй Центральна Комитедэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоол соо хараалгдаhан байгаа. 1959-1961 онуудта СССР-эй барилгын ба архитектурын академиин зуу гаран городуудта 130 мянган шэнэ квартирануудые шалгажа үзэхэдэ, ашаглагдаhан шэнэ гэрнүүдтэ ажаhуугшадай 90 гаран процентнь тус бүридөө амяараа квартира абаhан байна. Хуушан проектээр баригдаhан гэрнүүдтэ нүүжэ ороhон бүлэнүүдэй ойройдоо 30—35 процентнь амяараа квартира абанхай.

Советскэ Союз дотор культурна ажаhуудалай, эмнэлгын, хүүгэдэй эмхи зургаануудай гэрнүүд олоор баригдана.

Байрын гэрнүүдэй, мүн культурна ажаhуудалай байрануудые барилга дээрэ туйлаhан амжалтамнай ехэ, тэрээндэ ямаршье арсалта байхагүй. Гэхэтэй хамта энэ хэрэгтэмнай дутагдал үгы гэжэ hанаха болоо haa, буруу.

Зарим республиканууд болон хизаарнуудта, областьнуудта, городуудта хуушарhан, гаргаша ехэтэй проектнүүдээр ажаhуудалда таагүй, газаа талаhaa үзэмжэгүй гэрнүүд мүнөө болотор баригдана. Зарим городуудта байрын гэрнүүдэй районууд культурна ажаhуудалай байрагүйгөөр хараалагдана. Зарим архитекторнүүд энэ хэрэгтэ үүсхэл болон шадабаряа багаар гаргана. Москвагай шэнэ Черемушкын 9-дэхи, Рига городой «Агенскалнские сосны» гэжэ кварталнуудай микрорайонуудта хэгдэhэн барилгын баян дүй дүршэл бусад городуудта жэшээ болгон абтанагүй.

Мүнөө типовой проектнүүдээр баригдадаг шэнэ гэрнүүдэй квартирануудта үшөөл дутагдалнууд бии.

Мүнөө СССР-эй Го[...] СССР-эй Барилгын ба [...]тектурын академи пра[...]ствын даалгабаряар [...] зохид квартирануудтай [...]рын гэрнүүдэй шэнэ [...]нүүдые зохёолго дээрэ [...]мэрилжэ байна. Долоо[...]лэй түсэбөөр 1959-1965 [...]та хамта дээрээ 650-66[...] лион дүрбэлжэн метр т[...]тай байрын гэрнүүд ба[...]хаар хараалагданхай. [...]ниие хүдөө нютагуудта[...] хозникууд болон инте[...]циин өөhэдынгөө хүсөө[...]риhан гэрнүүдые оруу[...]гүйгөөр тоолоходо, [...] лион квартира болоно.

Ажалшадые гэр б[...] хангаха тухай асуудал[...]мунис парти болон со[...]рэнэй ямар ехэ анхара[...]долго хандуулжа байh[...]хай КПСС-эй XXII съе[...]рэ нүхэр Н. С. Хрущев[...]хо зууран, hүүлшын [...] жэлэй туршада 50 [...] шахуу совет эрхэтэн г[...]раар хангагдаа гэжэ[...]hэн. КПСС-эй ЦК-гай, [...]эй Министрнүүдэй С[...] 1957 оной июлиин 31-д[...]hан тогтоол, орон д[...] гэр байраар дуталдаха[...]рые 1970 он болотор ус[...] тушаа КПСС-эй XXII [...]дын табиhан зорилго[...] болото дээрэнь бэелүү[...]дамтай үндэhэ hуури б[...]

МАРХАЙН АША ТАРХАЙН ШҮҮМЖЭЛhЭНЭЙ hҮҮЛ[...]

„Тории таршаа „тохилзоhоор"

Манай газетын июниин 29-нэй номерто Мархайн а[...]хайн бэшэhэн иимэ гаршагтай фельетон толилогд[...] Тэрээн дотор шүүмжэлэгдэhэн Тори тосхоной эрхэтэ[...] Меркушев ниитэдэ туhатай ажал хэдэггүй, орхиhо[...] бүүдтээ алимент түлэхэhөө хулжадаг байhанайнгаа[...] РСФСР-эй УК-гэй 122 статьягай үндэhөөр 6 hараар[...] гөө хаhуулаа. Энээн тухай Зэдын аймагай гүйсэд[...] комитедэй түрүүлэгшэ нүхэр А. Будажапов манай р[...]да мэдээсэбэ.

БУРЯАД ҮНЭН

2-дохи нюур

1962 оной августын 4.

Уран һайханай хуудаһан

Улам һайханаар ханхинаг лэ!

Алдарта дуушан
ҺАСАРАН ЛИНХОВОИНДО

...ггүй будүүн хоолойгоор,
...гүй һайхан аялгаар
...ршатай, далитай дуунуудаа
...ргээр зэдэлгэн татахадатнай,
...арын театрай ендэрһэз
...нами баясаан байһадатнай
...һазһэн баяраа долгилон,
...һагзар һалбаран толордог лэ!
...рзан сөйлоо һалбаруулһан,
...маргалаа мандуулһан,
...урьяад арадаа нэрэлүүлэн,

Буряад дуугаа зэдэлүүлэн
Аяар холын Африкаар
Аянгалжа ябахадатнай,
Омог баяраа сэдьхэлэз
Оболзуулжа байгаалди.
Уянгата будүүн хоолойтнай
Улам һайханаар ханхинаг лэ,
Урялан -дуудаһан замуудтнай
Утажан, бүмбэрсэг бүһэлэг лэ!

Ш. НИМБУЕВ.

...ССР-эй арадай артист Һасаран Линховоин «Игорь тайжа» гэжэ ...ын гол ролине гүйсэдхэжэ байна.

Театрнууднай юу хэнэб?

Хүхын дунай һарын эхилэмсэр оперо, балетдэймнай театр Эрхүүгэй область мордоһон юм. Тиихэдээ ородой ...гүйхамшагта дээжэ—«Борис Годунов», «Игорь ...тайжа» гэдэг оперонуудые, «Арюун гоохон Ангар дүү-... гэжэ буряадайнгаа түрүүшын балет абажа гараа.

Театрнай Зүүн Сибириин зүрхэн—Эрхүүгэй сцена ...дээрэ зүгөөргүй ехэ амжалта туйлаа. Борис Годуновой ...роль гүйсэдхэһэн СССР-эй арадай артист Л. Линховоин, ...рюун гоохон Ангар дүүхэйе наадаһан РСФСР-эй арадай артист Л. Сахьянова гэгшэд илангаяа ехээр магтуулаа.

Дурсагдаһан коллектив Ангарск хотодо айлшаһаһай удаа Томск ошохоёо мордоо юм. Мүн лэ тэндэ харуулаар угтуулаа.

Арадайнгаа оюун бэлигые алдаршуулһан дуушад, ...гатаршаднай августын арбаадаар түрэл нютагаа бусажа ерэхэнь.

* *
*

Буряад драмын театрайхид хоёр бүлэг болон хубаар...ша, республика дотороо аяншалаа. Түрүүшын бүлэг ...галгаз үргэн Сэлэнгэ, Зэдэ, заха холын Захаамин, Зүү...н Алтай Дунгыгаар айлшалан ябажа. Б. Пурбуевэй «Нютагайхид» гэжэ зүжэг харуулба. Тиихэдээ нүхэд Дамдинов, Самандуев, Гендунова болон бусад артист...ар бэлиг шадабаринигаа бэхижэн ургажа ябаһые элилэжэ бэлзэгэй һайхан бэлэг—арад зоноймоо магтаал ...айшаалда хүртэһэн байна.

Тэрэшэлэн хонин һүрэгөөр миралтаһан Хори нютаг, ...лин сагаан Худан, Чисаана, атар ужаам талаараа айлшалан Ярууннаар ябаһан бүлэг зүжэгшэд А. Макаёнокой «Левониха на орбите» гэжэ пьеэз шадамар бэрхээр ...уулаа. Артистнар нүхэд Халматов, Аюшин, Чимитов, Дондоков, Шангина гэгшэд илангаяа шалгаржа, ...бар баясхаланда хүртөө.

— Ерэхэ сезондо өөрын одоол онсо һонин репертуар...т болохо, арад зоноо баясуулахабди, республикынгаа 40 жэлэй ойе угтахабди,—гэжэ театрай директор нүхэр Ц. Балбаров хөөрэнэ.

* *
*

Оод драмынхид мүн лэ Баргажан, Хяагтын, Мухаршэбэргэй, Сэлэнгын аймагуудаар ябажа бүхы колхоз, совхоз, леспромхоз болон бусад предприятинуудые хан...ха зорилготойгоор 40 хоногой турша соо 83 дахин зүжэг табиба. Тиихэдээ «Ленинградай проспект», «һарын ...сонота», «Бүдэнтэй нюуртай басаган», «Гансахан залаа —үшөө таряан бэшэ» гэжэ пьесэнүүдые харуулаа. Артистнар нүхэд Дубовцев, Руденко, Голубчикова, Панков болон бусад илангаяа ехэ амжалтатай байгаа.

— Ябаһан лэ газартамнай маанадые һайнаар угтаа... Шэнэ сезондо «Волнолом», «Ягаахан сэсэг» гэһэн зүжэгүүдые табихабди,—гэжэ театрай директор нүхэр Гусев мэдээсэбэ.

БУРЯАД ХҮГЖЭМ ЗЭДЭЛНЭ

Удхаараа социалис, маягаараа национальна Буряадай соёл культурын, искусствын хүгжэлтэдэ манай партиин сагүргэлжэ халуун анхаралаа хандуулжа байһаниинь тэдэнэй толотоор шэнэ дабжалтын эшэ үндэһэн болонхой.

Тиимэһээ Буряадай национальна хүгжэмэй саашанхи хүгжэлтын зарим асуудалнуудые хаража үзэхэ зуураа, манай композиторнуудай амжалтануудые мүнөө сагтай нягтаар холбоотой, зохёолнуудынь манай ажаһуугаа агуухэ үе сагай амисхаал бэедээ шэлжүүлэнхэй гэжэ сэхэ хэлэлтэй. Үнэхөөрөөшье, Буряадай композиторнуудай һүүлэй үеын ямаршье наринг зохёол—дууһаа ахилаад, оперо болон симфони хүрэтэр—мүнөө сагай темэдэ бэшэгдэһэн, совет хүнүүдэй агууехэ баатарлагда зорюулагданхай. Иимэ зохёолнуудай тоодо нэн түрүүн Бау Ямпиловай «Сэсэглэн һалбарһан хизаар» гэжэ симфоническа сюитэ, «Һайндэрэй симфоническа поэмэ», «Булагай эхиндэ» гэжэ оперо, Жигжит Батуевай «Колхозно сюитэ», мүн «Болоотүй түрэ» гэжэ хүгжэмтэ комеди, Дандар Аюшеевэй «Хани нүхэсэл» гэһэн симфоническа сюитэ ороно. Эдэ дурдагдагша хүгжэмтэ зохёолнууд соо Буряад ороной мүнөөдэрэй байдал, хүнүүдэй үндэр хүсэл бодол, сэдьхэлэйнь һайхан али тодоор зураглагдажа, шагнагшые баясуулна. Тиимэһээл Буряадай эдэ композиторнуудай шэнэ зохёолнууд дээрэ тогтонгүй гаража болохоор бэшэ.

«Сэсэглэн һалбарһан хизаар» гэжэ Б. Ямпиловай симфоническа поэмэ Буряадай мүнөөдэрэй байдалда зорюулагдаһан аялга дуугаар билтарма, уян зөөлэн, хурса һонор зохёол болоо. Байгалай үмэнэхи шэрүүн, шэмэрүүн байгаалиие магтан дуулахын хажуугаар баясхаланта, гэрэлтэ аялгаар зэдэлэн, ажалай баяр, арадай зугаа соносогдоно. Поэмын түгэсхэл илангаяа хүсэтэйгөөр бэшэгдэнхэй: һайн һайхан ерээдүй тээшэ эрмэлзэн ябаа арадаймнай омог марш, зүрхэ долгисуулан ханхинана. Мүн лэ бахархал түгэс аялгаар Бау Ямпиловай «Һайндэрэй сифмоническа поэмэ» эхилдэг юм. Энэ зохёол Буряадай симфоническа хүгжэмэй һүүлэй жэлнүүдэй нилээд ехэхэн амжалта болоо гээд һаа, алдуугүй. Үргэн дэлисэтэйгээр зураглагдаһан, арадай асари ехэ һайндэрые хүгжэмэй эршэ хүсэтэй аялга, уяруулма хухалга, арадай сэдьхэлэй арюун булагай дэбэрэлые мэдэрэн шагнаха зуураа, тэрээн соо мүн лэ мүнхэ хани барисаае, ажалай илалтые багталһан арюун һанал бодолнуудые соносонобди.

Мүн лэ Бау Ямпиловай «Булагай эхиндэ» гэжэ нилээд томо хүгжэмтэ зохёол мүнөө сагай темэдэ зорюулагданхай. Энээн дээрэһээ хаража үзэхэдэ, Б. Ямпилов нилээд бэлигтэй, ехэ юумэ хэһэншье, хэхэшье композитор юм. Тэрэнэй бэшэһэн олон дуу дуулаагүй буряад хүниие олохо аалди? Мүнөө композитор Б. Ямпилов Цырен Шагжинэй «Будамшуу» гэжэ пьесын аялгаар хүгжэмтэ комеди бэшэжэ байнхай.

Нүгөөдэ композитор Дандар Аюшеевэй зохёолнууд Буряадай хүгжэмэй культурада мүн лэ нилээд ехэ һуури эзэлдэг. Олон тоото дуунуудай, романснуудай, сюитэнүүдэй, кантатануудай, мүн хэдэн опернуудай автор юм. Н. Балданогой либреттээр бэшэгдэһэн «Анда нүхэд» гэжэ Д. Аюшеевэй оперо олондо мэдээжэ болонхой. Ород, буряад арадуудай аха дүүгэй хани барисаанда зорюулагдаһан энэ зохёол баян аялгатай, хурса удхатай, гүнзэгы мэдэрэлээр халима дүүрэн ха юм. Мүнөө үень Д. Аюшеев «Аха дүүнэр» гэжэ түрүүшынгээ оперын үргэлжэлэл бэшэжэ дүүргээд байна. Тус оперын үйлэ Агуухэ Октябриин хубисхалай, граждан дайнай үеын халуун хэрэгүүдтэ зорюулагданхай. Тиимэл хадаа маршева шэглэлтэй, барабан, трубагай аялгатай. Лирическэ шэглэл мүн лэ тэрээн соонь ехэ. «Аха дүүнэр» гэжэ Д. Аюшеевэй оперые манай Ленинэй ордентой оперо болон баледэй театр республикынгаа дүшэн жэлэй ойдо харуулхаар бэлдэжэ байна.

Һүүлэй жэлнүүдтэ уран һайханайнгаа талаар нилээд үндэр сэгнэлтэдэ хүртэмөөр зохёолнууд олон боложо байнхай. Тэдэнэй тоодо Жигжит Батуевай бэшэһэн «Инаг дуранай түлөө» гэжэ баледэй орохо байһаниинь арсашагүй. Энэ баледэй либреттые Һасаран Линховоин М. Заславский гэгшэд бэшээ. Тус баледһээ гадна, һүүлэй үедэ «Сур харбаан» гэжэ бэлигтэй симфоническа эскизүүдые зохёоһон байха юм. Энэ хүгжэмтэ зохёолынь дүрбэн гол хубиһаа бүридэнхэй. Һая Ж. Батуев монгол сюитэ бэшэжэ дүүргээ. Тэрэнь аха дүү арадуудаймнай мүнхэ хани нүхэсэлдэ зорюулагдана. Жигжит Батуевай зохёолнууд тон өөрсэ. Ушар юуб гэхэдэ, тэрэнэй хүгжэм соо жэнхэни буряад аялгань диилэдэг, зөөлэн, уян, тиимэ һэн туладаа шагнагшадай сэдьхэлдэ онсо дүтэ, ойлгосотой байдаг. Мүнөө үень Ж. Батуев түрэл республикынгаа 40 жэлэй ойдо зорюулагдаһан шэнэ симфоническа зохёол бэшэжэ байнхай.

Бидэ гол түлэб гурбан мэдээжэ композиторай хэһэн бүтээлнүүд дээрэ тогтобобди. Зүгөөр томо зохёол бэшээшьегүй һаа, нилээд уран гоё, арадта һайшаагдаһан дуунуудые бэшэһэн залуу композиторнууд Ч. Павлов, Д. Яхунаев, Б. Цырендашиев болон бусад тухай дурдангүй гаража болохогүй. Тэдэнэр республикынгаа ойдо мүн лэ шэнэ шэнэ дуунуудые бусадшье зохёолнуудые олоор бэшэжэ байнад.

Гэбэшье манай композиторнуудай зохёолнууд зарим ушарта даншье гүйхэдэнэ, мүнөө үе сагайнгаа амисхаалда хүрэнгүй байшахаяа һанана гэжэ сэхэ хэлэлтэй. Ушар юуб гэхэдэ, манай хүгжэмшэд зохёолнуудайнгаа дэлисые багадуулна, шэнэ шэнэ образуудые багаар хэрэглэнэ, томо маягай симфоническа зохёолнуудта (оратори, симфони) гар хүрэнэгүй гээшэ ха. Эдэнь манай хүгжэмэй культурын саашанхи хүгжэлтэдэ ехэ һаад ушаруулна.

КПСС-эй XXII съезд дээрэ абтаһан түүхэтэ Программын сэсэн мэргэн заабаринуудые хараадаа абажа, манай композиторнууд болон хүгжэмшэд шэнэ шэнэ амжалтануудые туйлан, түрэл Буряадайнгаа республикын дүшэн жэлэй баясхаланта ойе угтахань дамжаггүй.

БАЗАР ОЛЗОЕВ,
хүгжэм шэнжэлэгшэ.

Цырен-Дулма ДОНДОКОВА

Эб найрамдал илаха!

Москва. Съездын ордон
Алаһаа мүнгэтэн гиинэ,
Амгаланай маягаар гиинэ.
Хоёр мянганай урда
Конгресстэ үүдээ нээнэ.
Сагааншье, харашье,
шарашье,
Бараншье аха дүүнэрэй
Орон бүхэнһөө асарһан
бодол,
Обоохой Пентагондо
зэбүүрхэл,
Ордоной үүдэ дэлинэ,
Огторгой дүүлин дэбинэ.
Дугааг хара нидхэтэншье,
Дун сагаан шүдэтэншье,
Зандан хүрин шарайтаншье
Залита залуу зүрхэнүүдэй
Жаргалайнгаа сохисо
тоолохын түлөө,
Намаа залаа сэсэгүүдэй
Нажарайнгаа баглаа томохын
түлөө
Вива Мир!—бүхэдхэн,
Вива Мир!—мүнхэдхэн,
Хүйтэн дайнай бурмада
Һүнөөлгын аадар адхана.
Хүн түрэлхидэй хүсэн ехэ!
Хүһэрэйтэ дайшадые диилэхэ!
Харана гүт, хани нүхэд,
Тэрэ байна мулат,
Гэбэринэ тэрэниие буряад.
Хуур, гитарай хухалга
Хуби заяа дуулана.
Татана дуугаа мулат,
Талаяа магтана буряад.
Ханхинана, шэнхинэнэ
дуунууд
Һамарта тайгымнай
зэдэлүүлэн.
Алтарна, мүнгэрнэ долгинууд
Атлантиин далай шэшэрүүлэн.
Харана гүт, хани нүхэд,
Хани барисаанай корабль
Һүлдэ тэмдэг далбагадань
Һүр жабхаланта тагтаа
Хүн түрэлхидэй жаргалые
магтаа!

Монголой уран зураг тухай

Манай республикын ниислэл хото Улаан-Үдэдэ хэдэн хоногой урда тэз аха дүү Монголой уран зурагай выставкэ нээгдээ һэн. Тус выставкын директор, монголой мэдээжэ уран зурааша, Гүрэнэй шангай лауреат Гэлэгийн Одон манай редакцида өөрынгөө бэшэһэн статья асаржа үгөө. Тус статьянь доро толилогдобо.

Монголой соёл культура, тэрэ тоодо уран зураг хоёр мянгаад жэлэй түүхэтэй юм. Үеһөө үедэ дамжан ерэһэн Монголой уран зураг, скульптура, хээ угалза, яһан, модон һиилэбэри, алтан мүнгэн зүйл бүтээлгэ арадай түүхын дабшасатай һалашагүй холбоотой байха. Бүри урданһаа дэлгэрэн байгаа арадай искусствын хүгжэлтэдэ 16-дахи зуун жэлэй үедэ нэбтэрэн ерэһэн Буддын шажан мүн лэ нүлөөлөө бэлэй. Тэрэ үеын уран бүтээгшэд Энэдхэг, Түбэд, Хитад ороноор аян хэхэ зуураа, тэндэхи соёлой дээжэтэй танилсажа, өөрынгөө уран бүтээлтэй зохилдуулан тааруулжа хэрэглэдэг болоһон юм. Арадайнгаа соёл санда шэнэ зам нээхэ талаар баггүй ажаллаһан тэрэ үеын зураашад, скульпторнуудай дундаһаа Занабазар, Жугдэр, Сономсүрэн, Дорж, Жамьян болон бусадай нэрэ дурдажа болохо байна.

1921 ондо Арадай Хубисхалта намынгаа мэргэн ударидалга доро, совет арад түмэнэй туһаламжаар гадаадын, дотоодын дайсадые бута сохижо, монгол арад эрхэ сүлөөтэ хуули засагаа байгуулаа һэн. Тэрээнһээ хойшо соёл культурын хүгжэлтын шэнэ шата нээгдээ юм. Хубисхалай түрүүшын жэлнүүдһээ эхилжэ, намынгаа соёл сурталые дэлгэрүүлхэ талаар Марзаншарав гэжэ уран зурааша нилээд ехэ үүргэ дүүргээ. Тэрэ хадаа Монголдо түрүүшынхеэ реалистическэ зурагуудые зуража алдаршаһан байха. Саашанхи монгол уран бүтээлэй хүгжэлтэ совет зураашад Померанцев, Сампилов гэгшэдэй халуун туһаламжаар бүри абьяастай түргэн хүгжөө гэхэдэ алдуу болохогүй. 1942 оной һүүл багта уран зурааша Чойдоп, Ядамсүрэн, Цэбэгжаб гэгшэдэй ударидалгаар түрүүшынхеэ Монголой уран зураашадай эблэл байгуулагдаа һэн. Монголой шэнэ үеын урашуул феодализмһаа социализмда сэхэ шууд орожо байһан арадайнгаа агуу ехэ тэмсэл харуулһан ехэ ехэ зурагуудые бүтээһэн байха юм. Ахамад зурааша Д. Манибадар хуушан урлалгын хэлбэри шудалжа, 500 гаран хээ угалзануудые бүтээгээ. Энэ үедэ Д. Дамдинсүрэн, Д. Лубсанжамц, Сэнгэдохио, Чултэм, Жамсаран, Пүрэвжав, Агваанхүү болон бусадай зураһан зурагууд арад олондо нилээд мэдээжэ болоһон байна. Гадна бүри залуу зураашад Намхайцэрэн, Гаваа, Н. Цултум, Доржпалам, Гомбосүрэн, Доржиханд, Ринчин, Нанзадсүрэн, Цэрэндондог болон бусад һүүлэй жэлнүүдтэ тодорон гараа. Мүн манай Монголдо хүгжэжэ ехэ шадаагүй скульптура һүүлэй жэлнүүдтэ нилээд эршэмтэйгээр хүгжөө гэхэдэ алдуугүй. Уран барималша Чоймболын хэһэн «Жанжан Сухэ баатар» Жамба, Махвал гэгшэдэй «Зохёолшо Нацагдорж» гэхэ зэргэ бүтээлнүүд энээнэй гэршэ болоно. Гадна арадай уралалгын жанрнууд болохо—янза бүриин һиилбэри, хээ угалза, алта, мүнгэ дархалалга мүн лэ хүгжэжэ байна.

1954 онһоо Монголой уран зураашадай выставкэнүүд арадай демократиин оронуудта хэдэн дахин эмхидхэгдээ юм. Мүнөө Буряадай ниислэл хотодо нээгдэһэн тус Монголой выставкэ хадаа аха дүү арадуудаймнай бэхижэжэ байгаа холбоо барисаанда зорюулагданхай. Эндэ манай уран бүтээлшэдэй эрхим дээжэнь табигдаа гэхэдэ зүбтэй. Оронойнгоо ажахын хүгжэлтые харуулха зорилготойбди. Гадна буряадай уран зураашадай баян дүршэлһөө хубаалдалсаха һанал бии.

ГЭЛЭГИЙН ОДОН.

БИШЫХАН РЕЦЕНЗИ

„Иванай бага наһан“

Урдань хэндэшье мэдээжэ бэшэ байһан зохёолшо В. Богомоловой «Иван» гэжэ рассказ дүрбэтабан жэлэй саана «Знамя» журналда толилогдоо һэн. Удангүй бүхы журнал, газетэнүүд урид хэлсэһэндэл хэмжүүрээрээ тон бишыхан энэ рассказ тухай нэгэн дуугаар магтаһан шэнжэлэлнүүдые, рецензинүүдые бэшээ һэн.

Ямар хадань тииһэн байгаа хаб? Нэн түрүүн, уран һайханайнгаа талаһаа арсашагүй бэлиттэйгээр бэшэгдэһэн байгаа гэхэдэ алдуугүй. Хоёрдохёор, совет хүнэй зүрхэ сэдьхэлдэ тон дүтэ темэнь олоной анхарал хандуулаа. Иван Бондарев гэжэ оройдоо арбаад наһатай хүбүүхэн дайнай хатуу үе сагай хүндые эрэ зоноор адли нюрган дээрээ абалсан, галзуу фашистнуудые илалгада хубитаяа оруулалсана. Гурбадахяар, дайн шэнээр, мүнөө үе сагайхяар, элдэб «ура» хашхарааггүйгөөр харуулагдаһан байгаа.

Эдэ үдэрнүүдтэ манай ороной кинотеатрнуудай экран дээрэ «Иванай бага наһан» гэһэн, дурдагдагша рассказай аялгаар зохёогдон табигдаһан фильм гаража байна. Сценаринь В. Богомоловой ба М. Папавын, найруулан табигшань А. Тарковский. Мүнөө хэр фильм болооб гэжэ хараад үзэе. Һайн гэжэ сэхэ хэлэхэ хэрэгтэй! Хэрбээ рассказ соо Иванай зүүдэн тухай тон богонёор, харуугаар хэлэгдэдэг байгаа һаа, тэрэ зүүдэниинь фильмын гол идейе тодоруулха арга боломжо болоожо үгөө. Һанаад үзыт, фильмын түрүүшын кадрнуудһаа эхилжэ шарахан үһэтэй, сагаахан самсатай, һанаа сэдьхэл дүүрэн хүбүүхэн, зунай сэнхир тэнгэри, халуун эльһэн, Иванай энхэргэн урин эхэ харагдана бшуу. Ямар һайхан, ямар амгалан саг гээшэб гэжэ һанаһаар байтарнай, залд гэмээр хашхараан дуулдажа, фильмын хүгжэм аймшагтайгаар зэдэлжэ, бүхы юумэн бүлтэ хубилшана ха юм. Урдамнай таһархай, удархай хубсаһатай, үрзэгэр хэн үһэтэй хүбүүн бии болоод, айнгяар тойрон хараадхина. Шэртэн харахада — Иван өөрөө болоно. Теэд хэн тэрэнэй гэрэлтэ һайхан бага наһыень иигэжэ бузараагааб? Хэн? Энэл асуудалай харюу тус фильмын гол удхань болоно. Фильм табигшад Иванай зүүдые хэды дахин дабтан харуулхадаа, хоёрдохи дэлхэйн дайе һүжэрөөгшэдые, мүнөөшье атомна бомбо агаарта тэһэлэн, арадуудай хоорондо дай үүсхэхээр һэдэгшэдые хайра гамгүй гэмнэнэ бэшэ аал? Тэдэл Иванай бага наһые булимтараа, бузарлаа ха юм. Наһаар хэды багашье һаа, Иван эрэ зоноор адли дайнай хатуу шэрүүн үдэрнүүдые дабалсан, тон шухала мэдээнүүдые өөһэдынгөө сэрэгшэдтэ асарна. Тиихэдээ бага наһанайнгаа түлөө, ерээдүйн үетэнэй бага наһанай түлөө тэмсэнэ ха юм. Иванһаа гадна, олые дабаһан капитан Холиной, залуухан лейтенант Гальцевай, хуушанай сэрэгшэ Катасонычай, мүн военврач Машын образууд фильм соо нилээд һуури эзэлнэ. Зүгөөр ном соохидо орходоо эдэ бүхы образууд ехэ хүгжэлтэ абаһан байна. Энэньшье ойлгосотой. Ушар юуб гэхэдэ, тус фильмые номһоонь тон амяараа, өөрын удха шанартай зохёол гэжэ тоолохо уялгатайбди. Хэрбээ ном соогоо эдэнэр гансал Иванай образые ойлгосотой болгохын, нэмээхын тула оруулагдаһан байгаа һаа, фильм соо тон өөрсэ, гүн гүнзэгы сэдьхэлтэй нюурнууд болонхой. Эрэлхэг аад, нэгэ бага бүдүүлиг — Холиной хажууда Гальцев хитүүхэн зантай залуухан басаган шэнги болобошье, ямаршье захиралта дүүргэхээр бэлэн. Һаял дайнай бүхы нюур шарайе танижа байһан хүбүүн болгогдон харуулагдана. Харин Машын образ лирическэ, урин зөөлэн, ёһотой эхэнэрэй образ болоожо шадаа. Эндэ тэрэнэй роль наадаһан артисткын амжалта ехэ. Зүгөөр Катасоныч нэгэ бага трафаретнэ болон алдаа гэжэ һанамаар. Дайн тухай ном, фильм бүхэн соо һайн һанаатай, гар дүрэтэй, уран үгэтэй нэгэ наһажаал сэрэгшэ дайралдахаяа һанадаг юм.

Энэ фильм соо дайн тон этигэмээр харуулагдаа гэжэ хэлэлтэй. Хэрбээ урдын фильмнүүд соо «катюшын» һомонуудай дэгдээн, «ура» хашхараан, захагүй тэһэрэлгэнүүдэй ехээр харуулагдадаг байгаа һаа, тус фильм соо тиимэ бэшэ. Эндэ дайн хайра гамгүй, үдэр бүриин хэрэг мэтээр харуулагданхай. Энэнь зүб гэжэ һанагдана. Юрэнхы дээрээ тус фильм үндэр сэгнэлтэдэ хүртэмөөр гэжэ һананабди. Ушар юуб гэхэдэ, гол герой Иван Бондаревой образ, тэрэнэй зан абаринь гайхалтай зүбөөр, этигэмээр, гүнзэгыгөөр харуулагдаа. Иван һүүлшынгээ тагнуулһаа бусанагүй. Тэрэниие фашистнууд барижа, саазалан алаһан байгаа. Фильм хараһан хүн бүхэнэй досоо Иванай бага наһан бү дабтагдаг гэһэн бодол заагүй түрэнэ, түрэхэшье.

А. ЖАЛСАНОВ.

РАССКАЗ

Тэрэ багайнгаа айлнуудта Зуун хуһата гэжэ нэрлүүлһэн нэгэ тосхон Үдын голдо бии юм.

Теэд тэрээхэн нютагта нэгэ бүлэг болоожо ургаһан һөөл һайхан хуһад һуужал байдаг. Баг суг ургаһан хуһадые холоһоо зунай сагта харахада, һаяхан һүрилэгдэһэн сэл хүхэ һүри үбһэн гэжэ һанахаар юм. Харин үбэлэй үедэ алтан намарайнгаа аяр шара набшаһа унагаагаад байхадань харахада, тэдэ хуһадай мүнгэлиг сагаан бэень, мүшэр борохон һалаань сагаан боро саһантай үнгэ нэгэдүүлээд, ойрохон ерэ ерэтэрээ Зуун хуһатынгаа зуун хуһадые хаража шадахагүйш.

«Зуун хуһата» гэжэ нэрэнь ехэл тааруу, үльгэр дуунда байдагтал шэнги гоё һайхан. Зуун хуһад тухай уран шүлэг зохёогдоһоншье юм. «Айлшаар манда ерыт, айдар хуһад угтахал!»—гэһэн шүлэг һэн. Зуун хуһадһаа зурагай зурагдаһан үгыень огто һананагүйбди. Тиимэ зурагай аяар мүнөө болотор үшөөл зурагдаагүй байшаһан һаа, ехэл эшхэбтэр гэхэдэ болохо. Тиимэ зурагууд олоороо уһаншье, тоһоншье шэрээр зурагдахал байха.

Теэд, тэдэ хуһадай хэдыеньшье лабтай мэдээгүй аад, аматайл юумэ «зуун хуһан, зуун хуһан» гэлсэжэл байха юм. Үнэн дээрээ тэдэ хуһадай үнэхөөрөө зуушье, бэшэшье байһыень хэн тоб байса тоолоо юм. Хэн нэгэн тэдэниие бүридхэн тоолохошье байгаал даа. Харин тоолохо аргаяа оложо хэншье шадаагүй юм. Хэрбээ Зуун хуһадай сэсэрлигэй аллейн таримал хуһадтал һубарилдан жэрыжэ һуугаа һаа, зуу хүрэтэр тоо мэдэхэ үхибүүдшье тон зүбөөр тоолоод, тодо һайхан хоолойгоор: «Эдэмнай үнэхөөрөө зуу байнал!» гэжэ гү, үгышье һаа, «Зуу бэшэ, харин оройдоол наян найман хуһад лэ даа»—гэжэ урмаа хухархад һэн. Эдэ хуһаднай хойно хойноһоо зурыжа һуудаггүй, дундуурынь ябахада—нюдэнэй эрээлжэлхээр, шал тэнэгээр табигдаһан шатарай хүүгэдтэл юм ха юм. Зуун хуһадай дундуур зунай, үбэлэйшье үедэ ябахада, тархи толгой эрьежэ байха юм. Юундэб гэхэдэ, дайда хойно хойноһоо харайлдажа, хошоо хүхюу наада хэзээнэйшье сагта хэжэл байһаар харагдаха. «Зуун хуһата» бэшэ, «Нюдэ гасаалдаг хуһата» гэжэ энэ нютаг нэрлэгдээ һаа үшөөл һайн байгаа бэшэ аа гү гэжэ зариманай толгойдо ородог.

Түгэсхэлынь 4-дэхи нюурта)

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Хоца Намсараевай нэрэмжэтэ Буряадай драмын театрай артистнар Лорейн Хэнсберриин «Изюминка на солнце» гэһэн зүжэгэй нэгэ сценые гүйсэдхэжэ байна.

Г. ЛОСЕВОЙ фото.

ХЭРЭГТЭЙ НОМХОН

«Буряадай дурасхаалта үдэрнүү... литэ» гэһэн бишыхан номхо... хоёрдохи жэлээ гарана. Тэрэ... А. М. Горькиин нэрэмжэтэ ...отека хэблэлдэ бэлдэдэг. Хи... ороноо шэнжэлэгшэдтэ, библио... хүдэлмэришэдтэ энэ лигын ...эд туһа хүргэхэ байһаниинь ...агүй.

...162 оной литэ соо республикын культура, эрдэм ухаан, искус... болон литературын хүгжэлтэ...ватай дурасхаалта үдэрнүүд ...дана. Тэрээн сооһоо Доржи ...ровай нэрэмжэтэ багшанарай ...һургуулиин, Хоца Намсараев... нэрэмжэтэ Буряад драмын ...рай гушан жэлнүүдэйнгээ ойе ...хэсэ байһан тухай мэдэжэ ...бди. Хэблэлэйшье хэрэг мүн дурасхаалта үдэртэй. Ушар юуб гэхэдэ, республикын дэбисхэр дээрэ эгээл түрүүшынхеэ 100 жэлэй саана «Хяагтын хуудаһан» гэжэ газетэ гараа бшуу. Манай республикын түүхэдэ мэдээжэ үүргэ дүүргэһэн гайхамшагта хүнүүд Д. Банзаров, Сергей Широких-Полянский, Н. А. Каландрашвили, Галсан Гомбоев гэгшэдэй дурасхаалта үдэрнүүдые мүнөө жэлдэ тэмдэглэхэ байнабди. Эдэ бүгэдэ тухай литэ соо тодорхойгоор хэлэгдээд, һүүлдэнь библиографиин мэдээнүүд үгтэнхэй.

Гэхэтэй хамта, тус литэ зарим тэды дутагдалтай байна. Даншье үсөөн дурасхаалта үдэрнүүдые «олоо» гээшэ ха. Буряадта хамаатай үшөөшье олон эрдэмтэд, литераторнууд, искусствын ажал ябуулагшад бии байһаниинь арсашагүй. Жэшээлхэдэ, Байгалай үмэнэхи түрүүшын поэт болохо Федор Иванович Бальдауф гэгшын наһа бараһаар 120 жэл байгша ондо гүйсэхэнь. Тэрэ ород поэдүүд сооһоо түрүүлэн буряад темэдэ хандажа, буряадуудай тэрэ үеын байдалые үнэн зүбөөр харуулжа шадаа. Тэрэнэй «Авван ба Гайро» гэжэ поэмын геройнууд ород хүбүүн буряад басаган хоёр юм. Үшөөшье ондоо иимэ жэшээнүүдые дурдажа болохо байна. Хэрбээ наряар бэдэрээ һаа, угаа олон, һонирхолтой хүнүүдэй нэрэнүүдые тус литэ соо оруулжа болохоор һэн.

Юрэнхы дээрээ «Буряадай дурасхаалта үдэрнүүдэй литэ» багаханшье һаа, угаа һонирхолтой ном!

В. Ковтун.

БУРЯАД ҮНЭН
3-дахи нюур
1962 оной августын 4.

Ч. Цыдендамбаев

Зуун хуһан

(Түгэсхэл. Эхиниинь 3-дахи нюурта)

Хэрбээ эдэ яндуулай хуһан сагаан модод бэшэ, хурдан хүлтэ хонид һаань, хэдыб гэжэ тоолоходо—хэнһээшье бэлэн байха һэн. Ганга талын тээлниг хорёодо хаажа ерээд, ганса гансаар гаргахал хэрэг болоно ха юм.

— Эдэ хуһадшье мүнөө зуу лаб байхагүй даа... Боосолдохоор байхагүй... Мүнөө эдэнэршни ерэ юһэ байха. Ехэ үни хада, сагаан толгойтой мүнөөнэй үбгэдэй салдаган жаахан үхибүүд ябахада, үргэн талымнай эдэ хуһад үнэхөөрөө зуу байханьшье байгаа. Тэрэ үедэ энэ нютагта муу сэдьхэлтэй, муухай һанаатай хүн байһан юм гэхэ. Тэрэ хүн тэргээ гү, али шаргаяа заһаха гэжэ зуун хуһадые дутуулжа, зулгыхан нэгыень хурса һүхөөр отолһон лэ, хурса харуулаар харуулдаһан лэ байба хаш. Тиигээд лэ, зуун хуһа дутуулжа, зулгы һайхан хуһаар заһаһан тэргээрээ гү, али шаргаараа энэ хойно байдаг Эрид Түргэнэй дабаха гэжэ дабаанай оройдо гараба хаш. Теэд лэ дабаанай оройдо хашан муу мориниинь хэндэшье харагдаагүй, үгы юумэһээ айгаад, эзэнээ абаад лэ Эрид Түргэнэй оёор руу хумхиин тооһон болонгоо болоо юм гэхэ. Тиигээд лэ тэрэ хүн үхэжэ һалаал даа... Мүнөө нэрэ обогыень һанаха нэгэшье хүн байхагүй. Муу хүн байгаа даа, ехэл муу... Зуун хуһадай гоё һайханиие сахижа байһан али бүхы ада шүдхэр тэрээниие тиигэжэл хэһээгээ юм гэлсэдэг. Теэд даа, мүнөө ганса залуушуул бэшэ даа, үбгэ наһатайшье зон үни урдын үлүү мунхаг үгэдэ этигээгүй ха юм... «Худал үгэ байгаал юм ааб даа» гэжэ хүн бүхэн хэлэхэ. «Байһан лэ хуһаниинь байгаал юм ааб даа» гэжэ али бүхы аматайл юумэ харюусаха.

Болоһон ушарые минии хэлэжэ байгша тэрэ үдэр, хоюулан Баяр гэжэ нэрэтэй, дүрбэдэхи классай хоёр һурагшад зуун хуһадай лаб зуу бэшые баталан мэдэхэ гэжэ халуун шанга хатуу тангариг абаһан байгаа. Тэрэ хоёр мэхэтэйхэн шолмонууд зуун хуһадай зуу бэшые алдуу эндүүгэй мэдэхын түлөө юу хэбэ гэжэ һанана набта? Хоёр Баярнай ходо гүйлдэжэ ерээд, тэрэнгиин адагһаа сэсэглэһэн тэрэнгиин мүшэр арбайтар, ягаартар хухалаад ерэбэд. Тиигээд хурдаар гүйлдэжэ ябанад. Хуһан бүхэнэй доро нэгэ нэгэ тэрэнгиин ягаахан мүшэр хадхабад. Али нэгэ хуһые алгад гараһан, гараагүйгөө шалгабад. Тиигээд хадхаһан бүхы тэрэнгиеэ суглуулжа нэгэдүүлээд, тооложо оробод. Теэд хуһан доро хадхагдаһан мүшэрынь ойлдоол ерэн гурба байшаба. Тиимэ хадаа хуһадшье арсалтагүй ерэн гурба гээшэл бэзэ даа... Анханда оройдоошье тэбхэр зуу байгаагүй янзатай. Газарынь жэб жэгдэхэн; үмхиржэ унаһан орбон һууришье, үндыжэ һууһан түгэсэгшье гэжэ огто үгы!

Олоной таабари хуһадые одоолшье тооложо шадаһандаа хоёр Баярай баяр дээрэнь баяр үшөөл нэмэһэн байха. Тээ ойрохон хамаг ниитын хони адуулжа ябаһан Пүнсэг баабайда хоюулан хүлэй хурдаар, хүлэгэй жороогоор табилуулжа ябашабад ха. Пүнсэг баабайнь хаб харахан гааһаяа хаһатай зохидхоноор хүхэжэ һуугаад, балайшье һүргүйхэн утаа бад бадхан гаргажа байгаад, нэгэ Баярайнь хэлээшые баруун шэхээрээ шагнаба, нүгөөдэ Баярайнь нэмээһые зүүн шэхээрээ һонирхобо.

— Инхэдээ ямар юумэдээ баярлаба гээшэбта? Үдэрэй сүлөөтэй та хоёрһоо бэшэ хэн хээрын сагаан хуһа бүридхэжэ ябаха юм. Юунэй түлөө хуһанай эды тэдые мэдэхээ һанаа зомта? Гараһан түрэһэн газар нютагтаа хүн зон гоё һайхан нэрэ үгөөл гээшэ ааб даа! Тиихэдэнь таанад «зуу бэшэл, зуу бэшэл! Ерэн гурбал, ерэн гурбал» гэжэ ябажа гүйлдэхэт. Теэд манда яагаашье һаа, зуул хадаа зуул даа... Зуун хуһад гээшэнь жэшээгүй гоё гээшэ бэшэ гү? Тоб байтар тоолохо гээшэшни ганса колхозой бухгалтеридэ хэрэгтэй ха юм. Тэндэшни мүнгэн ерэ юһэ һаа—түхэриг боложо шадахагүй... Зүб хэлэнэ гүб?

— Зүб хэлэнэт, Пүнсэг баабай, ехэ зүб!

— Зүб лэ юумэ зүбөөрөө ха юм даа... Али бүхы юумэ ойро тойрон гоё һайхан байһай гэжэл хүн бүхэн хүсэдэг юм бэшэ гү?... Улааганта гэжэ нютаг бии юм. Теэд тэндэ улаагана үеын үедэ байгаагүй юм гэлсэдэг. Алтан шулуута гэжэ нютагые абаад үзыт! Алтан шулуу тэндэ хаанаһаа олохобта... Алтанһаа байха, юрыншье шулуу олохогүйт... Мүндэгэр мүндэгэр гүбээнүүд лэ байгша бэшэ гү? Мүндэгэр гүбээ нютагтайб гэһэнһээ, алтан шулуута нютагтайб гэжэ ябаһан үлүү гоё бэшэ гү?

— Гоёл даа, гоё... нээрээшье гоё.

— Улааганта нютаг улааганагүй, Алтан шулуутада алтан шулуун үгы гэжэл ябахада ямар туһа, тоолхо болохоб. Тиимэ бэшэ аал? Тиимэл даа! Тиимэ!—гэжэ хоёр хүбүүд үшөө шангаар, омог дорюунаар харюусабад.

— Таанад манай Зуун хуһата ерэн гурбан хуһата гэжэ байжа али бүхы хүндэ задагай ама бү гарагты... Зуун хуһатадамнай зуун хуһан заатагүй ургажал һууг гэжэ һанаа һаа, тэрэ дутаад байһан долоон хуһыень нэмээжэ, өөһэдөө һуулгыт... Үдэрэй сүлөөтэй шолмонууд ха юмта!

Дээдэ һургуулида орохын урда тээ

Сибирь ороной дээдэ һургуулинуудай эгээн томонуудай нэгэн—Буряадай хүдөө ажахын институдай үүдэн үргэнөөр сэлигдэжэ, эрдэм бэлиг шудалхые эрмэлзэгшэдые угтана.

Хүдөө нютагуудта мал харууһалжа, машина, трактор жолоодожо гү, али һүхын хурса, гарай шадал мэдүүлжэ, барилга дээрэшье ажаллаһан, амгалан байдалаа хамгаалжа, армиин зэргэдэшье алба хэһэн, томо мартенуудта булад хайлуулжа туршаһаншье хүбүүд, басагад институт соо олон харагдана. Тэдэнэр ажалай амта таниһанай һүүлээр эрдэм мэргэжэл олохын тула хүдөө ажахын институдта орохо хүсэлтэй ерээ бшуу.

Гэбэшье институдта орохын тула зүн дагаан ябаха бэшэ, харин һайнаар бэлэдхэхэ, ном ехээр уншаха үзэхэ ёһотой болоно бшуу.

Хамтын байрын нэгэ тахимеэр шалгалта үгэжэ байба.

Институдта орохо дуратайшуул нилээд олон. Энэ аза талаанаараа бэшэ, харин эрхим һайнаар шалгалтадаа бэлэдхэһэн, ажал дээрээ баһал шалгарһан хүнүүд нэн түрүүн шэлэгдэн абтаха байна ха юм даа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. Туваһаа ерэгшэд ном үзэжэ һууна. 2. Елизавета Егорова гэдэг шалгалта барижа байна.

М. Кузьминай фото.

һалгада ороходомнай, аха дүү Тувын автономно республикаһаа ерэһэн хоёр хүбүүд айхабтар оролдосотойгоор номоо үзэжэ һуубад...

Тэрэшэлэн хүршэ Эрхүүгэй областьһоо ерэһэн залуухан Елизавета Егорова

Сагаан үнэрил

Буряадай гидрометбюрогой мэдээсэһэнэй ёһоор, мүнөөдэр республика доторнай сэлмэжэ, бүрхэжэ байхаар хүлеэгдэнэ. Баруун хойноһоо һулаханаар һалхилха. Улаан-Үдэдэ үглөөгүүр 12—14 градус, үдэрынь 25—27 градус дулаан байха.

Августын 3—4-нэй үдэрнүүдтэ сагай уларил хубилан байха, зарим газарнуудаар бага зэргэ бороо орохо. Баруун хойноһоо һулаханаар һалхилха. Үдэртөө 20—25 градус, һүниндөө 7—12 градус болохоор хүлеэгдэнэ.

БУРЯАД ҮНЭН

4-дэхи нюур

1962 оной августын 4.

ХИЛЫН СААНАҺАА

А. Карьялайнендэ бэшэг эльгээгдэбэ

ХЕЛЬСИНКИ, августын 1. (ТАСС). Хельсинкидэхи фестивалиин хэблэлэй-түбэй газарай мэдээсэһэнэй ёһоор, фестивалиин национальна комитет, фестивальда хабаадажа байһан делегациин хүтэлбэри премьер-министр Ахти Карьялайнендэ мүнөөдэр бэшэг эльгээжэ, фестивальда болон тэрээндэ хабаадагшадта эсэргүүсэн, зарим харюусалгагүй этэгээдүүдэй аашануудые гаргаһанда һанаагаа зобожо байһанаа элирхэйлэн мэдүүлээ.

«Фестивальда Финляндиһаа, мүн гадаадын оронуудһаа хабаадаһан хүнүүд гэмтэ муухайгаар зоргоороо оролгодо, хүсэ хэрэглэлгэдэ дайрагдажа магад болоод байна. Энэ хадаа гадаадын оронуудһаа ерэһэн айлшадай аюулгүй байдалда түбэгтэй байхаһаа гадна, манай ороной нэрые хухалжа болохо байна» гэжэ бэшэг соо хэлэгдэхэ зуураа, «иимэ оршон байдалай тохёолдоһонһоо уламжалан, правительство хэмжээнүүдые абаха бэзэ» гэһэн найдабари элирхэйлэн мэдүүлэгдэнэ.

Москвагай „Спартагай“ хоёрдохи илалта

ХЕЛЬСИНКИ, августын 2. (**ТАСС-эй тусхай корр.**). Москвагай «Спартагай» футболистнууд Турку городой суглуулагдамал командатай наадажа, 5:1 гэһэн тоотойгоор шүүгээ.

Венгриин «Татабания» гэжэ командатай үсэгэлдэр наадахадаа, 1:1 гэһэн тоотойгоор тэнсэһэн Франциин «Ним олимпик» гэжэ клубай командатай советскэ футболистнууд воскресенидэ Хельсинкиин олимпийскэ стадион соо наадаха байна.

„Бата бэхи хани барисаан“ гэжэ фильм

БУХАРЕСТ, августын 2. (ТАСС). «Александру Сахия» гэжэ киностудиин буулгаһан «Бата бэхи хани барисаан» гэжэ үнэн ушар харуулһан фильм Румыниин ниислэлэй кинотеатрнуудай экранууд дээрэ харуулагдажа, ехээр һонирхогдоно. Н. С. Хрущев түрүүтэй советскэ партийно-правительственнэ делегациин Румынида аяншалгада энэ фильм зорюулагданхай. Совет айлшадтай Бухарестдэ, советскэ делегациин ябаһан ороной бусад нютагуудта эмхидхэгдэһэн хани халуун уулзалганууд, Румыниин ажалшадтай Н. С. Хрущевой уулзалганууд, митингнүүд, РНР-эй парти, правительствын хүтэлбэрилэгшэдтэй советскэ делегациин хэһэн хэлсээнүүд энэ фильм соо харуулагдана.

Франкистскэ засагаархидай зэрлиг муухай ааша гаргалгада Америкын Холбоото Штадуудай жиирэй хүнүүд ехээр зэбүүрхэнэ. Зонхилон эзэрхэгшын зүгһөө туляагдажа, зобоогдожо байгшадтай һаналаа нэгэдэжэ байһанаа тэдэнэр элирхэйлэн мэдүүлнэ. Зураг дээрэ: Нью-Йоркдо демонстраци боложо байна. Авраам Линкольнын нэрэмжэтэ һайн дуратанай бригадынхид—Испанидахи байлдаанда хабаадагшад демонстрантнуудай түрүүшын зэргэдэ ябана.

Пренса Латинын—ТАСС-ай фото.

Заатагүй бэелүүлхээр болоһон хэрэг

БЕРЛИН, августын 2. (ТАСС). Нюуса байдалтай болоһон Германиин коммунистическэ парти хуудаһа гаргаа гэжэ АДН агентство мэдээсэнэ. Бонной политическэ хараа шэглэлые үндэһөөрнь хубилгахаар болоо гэжэ тэрэ хуудаһан соонь хэлэгдэнэ. Аденауэрай бэелүүлдэг милитаристскэ политика буруу һүрөө, тэрэниие үргэлжэлүүлхэ болоо һаа, дайнай һүйдхэл, һандаралта аюул тохёолдожо болохо гээд хуудаһан соо онсолон тэмдэглэгдэнэ. Мүн ФРГ-е зэбсэгжүүлхэ, тэндэ демократическа эрхэ сүлөөе дараха политикаһаа арсаха шухала байһан тухай хуудаһан соо хэлэгдэнхэй. Ороной политическэ хүтэлбэриие һэлгэхэ тухай эрилтэ хуудаһан соо хэгдэһэн байна.

Хорото ааша гаргагшадые хэһээхэ тухай финскэ хэблэл эрилтэ хэнэ

ХЕЛЬСИНКИ, августын 2. (ТАСС). Фестивальда эсэргүүгээр Хельсинкидэ хорото аашануудай гаргагдажа байһанһаа уламжалан, орон дотор бүгэдэ ниитын зэбүүрхэл болоно гэжэ Финляндиин демократическа хэблэл тэмдэглэнэ. Фестивальда хабаадагшадта эсэргүү хорото аашануудые хилын саанаһаа хүтэлбэрилнэ гэжэ «Мааканса» газетэ түрүү бэшэг соогоо заана. Финляндиин хуулиин ёһоор хулигануудай ама татаха тухай «Мааканса» газетэ эрилтэ хэнэ.

Гуримгүй ябадал гаргалгада хабаадагшад финн арадай һанал бодол харуулна бэшэ гэжэ хэблэл онсолон тэмдэглэнэ.

Эрхэ сүлөө мандаг, колониализмые усадхая!

ХЕЛЬСИНКИ, августын 2. (**ТАСС-эй тусхай корр.**). Кайсаниеме парк фестивальда хабаадагшадай ехэ манифестаци хэдэг газар болоо. «Колониализмые усадхаха», «Бүхы арадуудта эрхэ сүлөө олгохо!» гэһэн уряа ехэ эстрадын дээгүүр татаатай харагдана. Талмай дээрэхи эстрадын дэргэдэ Хельсинкиин хэдэ мянган хүн зон, олон делегацинууд суглараа.

Колони оронуудай болон һаяхан бэеэ даанхай байдалтай болоһон оронуудай залуушуултай һанал нэгэдэлгын манифестациие финн залуушуулай түлөөлэгшэ Селим Кнут нээгээ. «Арадуудай бэеэ даанхай байдалай түлөө тэмсэлдэ бүхы түбинүүдэй залуушуулай нэгэдэнги байһые харуулхын тулада эндэ сугларһан бүхы хүнүүдые бидэнэр амаршалнабди» гэжэ тэрэ хэлээ.

Индонезиин залуушуулай хүдэлөөнэй түлөөлэгшэ Жан Торе гэгшын микрофоной дэргэдэ ерэхэдэнь, суглараагшад «Мердека!» гэһэн үгэ хашхаралдан угтаа.

Ази, Африкадахи өөһэдынгөө эзэлүүринүүдэй үлэгдэлые алдахагүй гэжэ оролдожо байһан колонизаторнууд тухай тэрэ ехэ зэбүүрхэлтэйгээр хэлэһэн байна. «Кубада, Африкада боложо байһан сүлөөрэлгын тэмсэлэй гал дүлэн манай орондо, Баруун Ирианда мүн лэ соробхилон носоно. Индонезиин нилээд ехэ хуби бологшо Баруун Ириан Голландиин империализмын дарлалта доро мүнөө хүрэтэрөө зобожо тулижа байһаар» гэжэ Жан Торе хэлээ.

Кубын түлөөлэгшэ Бернардо Бенет үгэ хэлээ. «Эрхэ сүлөөгэй түлөө тэмсэл үдэр ерэхэ тудам үргэдэжэ, бүхы түбинүүд дээрэ дэлгэрнэ, тэрэниие зогсоожо шадаха ямаршье һаад хаалта байхагүй. Манай фестиваль, мүнөөдэр боложо байһан манай уулзалга сүлөөрэлгын түгэлдэр хүдэлөөндэ туһа нэмэри боложо үгэхэл» гээд Бенет хэлээ.

Бэеэ даанхай байдалай түлөө тэмсэжэ байһан оронуудай залуушуултай Чехословакиин залуушуулай һаналаа нэгэдэжэ байдагые Чехословакиин залуушуулай союзай ЦК-гай түрүүлэгшэ Владислав Ведра ханинартаа дамжуулаа. «Танай илалта бүхэн манай илалта, бүхы түрүү хүн түрэлтэнэй илалта болоно» гэжэ тэрэ хэлээ.

Алжирай баатарлиг арадай зүгһөө Махидди Биргиба фестивальда хабаадагшадые амаршалаа.

Алжирай хүтэлбэрилэгшэд үгээ ойлголсобо

АЛЖИР, августын 2. (ТАСС). Алжирай Республикын Саг зуурын правительствын түрүүлэгшын орлогшо Бен Беллын түлөөлэгшэ Мохаммед Хидер, ВПАР-ай түрүүлэгшын орлогшонор Крим Белькасем болон Мохаммед Будиаф гэгшэдэй хоорондо Алжир городто һүүлэй үдэрнүүдтэ хэлсээнүүд боложо, тэдэнэр үгээ ойлголсоо.

Толилогдоһон хамтын коммюникегэй ёһоор, доро дурсагдаһан гурбан гол асуудалаар: национальна сүлөөрэлгын фронтын политбюрогой байгуулагдаһан тухай, национальна учредительнэ суглаанай һунгалтые августын 17 багаар үнгэргэхэ, һунгалтын болоһоной һүүлээр неделиин үнгэрөөд байхада Алжирай революциин национальна соведые зарлаха тухай асуудалнуудаар тэдэнэр үгээ ойлголсоо.

Тлемсендэ июниин тэн багаар байгуулагдаһан политбюрогой долоон хүнһөө бүридүүлэн байгуулагдаһан политбюродо оролсохые зүбшөөһэн тухайгаа Мохаммед Будиаф мэдээсээ.

Президент Кваме Нкрумые хорлохо һэдэлгэ хэгдэбэ

ЛОНДОН, августын 2. (ТАСС). Дээдэ Вольтын президент Ямеого гэгшэтэй уулзаад, августын 1-нэй үдэшэ бусажа ябахадань, Ганын президент Кваме Нкрумые хорлохо һэдэлгэ хэгдээ. Һургуулиин бүлэг олон үхибүүдые амаршалхын тулада Кулунгулу (Хойто Гана) тосхондо президентын автомашинын ойр зуура зогсоходо бомбо хаягдаа. Президент гэмтээгүй гэжэ Рейтер агентство дамжуулна.

Һургуулиин нэгэ үхибүүн алуулаа, 56 хүн, тэрэ тоодо президенттэй суг ябалсагшадай дундаһаа хэдэн хүн шархатаа.

Хорлолгын хэгдэһэн районие полицинхид хүреэлээд, алууршые бэдэржэ байнхай.

Оманай арад тэмсэлээ үргэлжэлүүлһээр

КАИР, августын 2. (ТАСС). Колонизаторнуудта эсэргүүсэн, бэеэ даанхай байдалайнгаа түлөө тэмсэжэ байһан Оманай арадые хашажа хэһээжэ дараха һэдэлгэ Англиин сэрэгэй засагаархид хэжэл байһаар.

Докмадахи Англиин сэрэгэй харуулда Оманай патриодуудай добтолһондо харюу болгон, Габани гэжэ угсагаатанай зөөри зөөшые Англиин засагаархид һаяхан хуряажа абаа.

Европын хүн зон Алжирһаа Франци ороно

ПАРИЖ, августын 1. (ТАСС). Франс Пресс агентство иигэжэ дамжуулна. Информациин асуудалнуудай талаар статс-секретарь Пейрефит гэгшын мэдээсэһэнэй ёһоор, январиин 1-һээ 498 мянган европынхид Алжирһаа Франци ороо. Энэ хадаа Алжирта һуудаг нютаг бэшэ зоной хахад тухайнь болоно. Мэргэжэлтэдэй тооложо үзэһэнэй ёһоор, Алжирай департаментнуудта 1.025 мянган европынхид 1959 ондо һуудаг байгаа.

Бельгидэ юумэнэй сэн хүндэрнэ

БРЮССЕЛЬ, августын 1. (ТАСС). Зарим сортын хилээмэнэй сэн Бельгидэ һаяхан дээшэлүүлэгдэһэн байгаа. Августын 1-һээ эхилэн сигаредэй, тамхинай, гэр байра дулаасуулгада хэрэглэгдэдэг нүүрһэнэй сэн дээшэлүүлэгдээ.

Советскэ Союзай за

ВАРШАВА, июлиин (ТАСС). ПАП аген дамжуулһанай ёһоор, скэ Союзай захилаар дэһэн, 19 мянган тонно даадаг танкер Гданьск доверфьдэ уһанда таби Энэ хадаа Гданьска верфьдэ бүтээгдэһэн түхэлэй дүрбэдэхи суд

Советскэ выставк 350.000 хүн орожо х

АККРА, июлиин 31. (Т Ганын Республикын ни дэ нээгдэһэн советскэ даа наймаанай-промы нэгэдэхи выставкэ хүдэ дүүргэбэ. Энэ выставкэ һонирхогдоо. Тэрэнэй 2 рэй турша соо хүдэлмэ дэ Аккрын, мүн ороной городуудай 350 мянга хүн орожо хараһан байн рикын бусад гүрэнүүдэй зон мүн лэ выставкые х

Эб найрамдалай тү тэмсэлэй хэрэгтэ угаа туһа нэмэри

РАНГУН, августын 2. Буу зэбсэг бүгэдэ ниитээрэ хын, эб найрамдалай түлөө дэлхэйн конгресс дээрэ Н. щевой хэлэһэн үгын хүса «Буу зэбсэг усадхалга — рамдал хангаха зам болоно гаршагтайгаар ном болгогдо ман хэлэн дээрэ 5 мянга тиражтайгаар хэблэгдээ.

Аргентинэдэ забастовкэ боло

БУЭНОС-АЙРЕС, августын 1. (ТАСС). Мүнөө һүни бүхы орон дотор 48 часай бүгэдэ ниитын забастовко эхилээ. Аргентинын ажалай бүгэдэ ниитын конфедераци энээниие соносхоһон байна. Ажамидаран һуужа шадахаар салин хүлһэ тогтоохо тухай, түрүүшын ээлжээндэ шухала болодог эдеэ хоолой зүйлнүүдэй болон эд хэрэгсэлэй сэнгэй хойноһоо хиналта тогтоохо, ажал хүдэлмэреэр хүсэд хангаха, пенсионернүүдтэ тэдхэмжыень, гүрэнэй алба хаагшадта удаан сагай үгтөөгүй салин хүлһыень дары түлэхэ тухай забастовко хэгшэд эрилтэ хэнэ. Политическэ хэрэгүүдээр хаалтада һуугшадые сүлөөлхэ, түлөөлэлгэ ехэтэй правительство байгуулха тухай Аргентинын ажалай бүгэдэ ниитын конфедерацида ородог «Профсоюзуудай нэгэдэлэй, эбгэй эмхитэй ябуулгын түлөө хүдэлөөн», «62 профсоюзай нэгэдэл» эрилтэ хэһэн байна.

Аргентинын ажалшадай мүнөөнэй бүгэдэ ниитын забастовко хадаа удаан саг соо хэгдэжэ байһан жэжэ забастовконуудай, фабрикануудые хүдэлмэришэдэй эзэлэлгын түгэсхэл болоно гээшэ. Орон дотор үдэр ерэхэ тудам юумэнэй сэн хүндэрнэ, хүдэлмэригүйшүүл олон болоно. Һаяхан бүд нэхэлгын томо предприяти хаагдажа, 2 мянга 500-гаад хүн ажал хүдэлмэригүй болоо.

Аргентинын правительство забастовкые таһалдуулха бүхы хэмжээнүүдые абана. Олоороо сугларһан хүдэлмэришэдые намнажа тарааха захиралта абаһан олон түмэн полициинхид Буэнос-Айресай үйлсэнүүдээр үймэнэ. Энэ зорилгоор полициин начальник түрүүтэй тусхай «аюулгүйн командовани» байгуулагдаа. Забастовкодо хабаад лицида баригдаһан ямар хорин табан жэлдэ түрмэдэ гэжэ экономикын министр Альсогарай заналта хээ.

БУЭНОС-АЙРЕС, авгус ТАСС-эй корреспондент И. нигэжэ дамжуулна: Юумэ сэнгэй хүндэрһые, хүдэлмэри лэй олон болоһые, политиче тинуудые газаашалһан тогт вительствын гаргаһые буруу тулада ажалай бүгэдэ нииты федерациин соносхоһон 48 бастовко Аргентинэдэ сүүд ша соо үргэлжэлөөд байна.

Бүхы ороной промышле гол һалбаринуудай хүдэлмэ 80—95 процентнь забастов баадана гэжэ правительства дэрхэ баатай болоо. Профс мэдээнэй ёһоор энэ тоонь юм.

Түмэр замай болон город спорт һайнаар хүдэлхэеэ бол дотор газетэнүүд гаранагүй нууд хүдэлнэгүй, нефтиин рилгонуудтахи ажал хүдэлм соогдонхой, городой үйлсэ магданагүй, магазинууд ха

Ниислэлдэ, дүтэ шадарай гуудта боложо байһан за забастовконуудые, демонст дые дарахын тулада прав 8000 полициинхидые элсүү дэнэй мэдэлдэ самолёдуу вертолёдуудые үгэһэн бай

Ажалай бүгэдэ ниитын рациин хүтэлбэри мэдүүлэ жо, забастовкодо эдэбхитэй баадалсаһантайнь дашарам ажалшадые амаршалаад, тельствын хархис политик гүүсэн» тэдэнэй нэгэн һана тэмсэжэ байһые онсолон т

Атомна бомбын хаягдаһанһаа уламжалан үбшэн болоһон баһа нэгэ хүн наһа бараба

ТОКИО, августын 2. (ТАСС). Үсэгэлдэр, ядерна зэбсэг хорихын түлөө, буу зэбсэггүйгөөр амгалан тайбанаар ажаһуухын түлөө уласхоорондын наймадахи конференциин Токиодо нээгдэһэн үдэр Хиросимада, атомна бомбоһоо хохидогшодой эргалуулдаг госпиталь соо Мориэ Осора наһа бараба. Тэрэ хадаа Нагасаки город дээрэ Холбоото Штадуудай атомна бомбо хаяхада үбшэн болоһон олон хүнүүдэй нэгэниинь юм. 1945 оной августын 9-дэ Нагасаки город дээрэ атомна бомбые Америкын лётчигой хаяхада Осора гэгшын һамган болон үхибүүн алуулһан, өөрөө атомна радиацида дайрагдажа үбшэн болоһон байгаа. Хиросима городто бишыхан тэдхэмжэ абадаг болотороо, үлбэр бэетэй Осор хүдэлмэри бэдэржэ, хэдэн жэ ша соо орон соогуураа зай байгаа. Энэ оной февраль бэе бүри муудажа, Хироси нитальдо оруулагдаһан ба Тэрэниие шэнжэлэн шалга дэнь, шуһаниинь хорото м шэндэ дайрагдаһан байгаа нууд Осора гэгшын ами на жа шадаагүй. Энэ хадаа ато бын хаягдахада үбшэн боло гээд Хиросимын госпиталь мүнөө жэлдэ үхэһэн 28-д болоно.

Редакторай ор
М. Н. НИ

Манай адрес, телефону

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26.
ФОНЫ РЕДАКЦИИ: редактора — 46-32, зам. редактор 32-74, ответ. секретаря — 27-37, отделов партийной жиз пропаганды — 24-74, сельского хозяйства и советского с тельства — 47-59, промышленности, транспорта, информа 35-14, культуры, литературы и искусства — 34-05. и рабселькоров — 40-49, отдел переводов и корректо — 35-95, бухгалтерия — 37-32. Для междугоро переговоров — 16.

Гор. Улан-Удэ, типография Министерства кул Бурятской АССР.

Н00942.

Зак. №